

Национални нафтни комитет Србије - Светског нафтног савета

BROJ 22
Januar 2017.

BILTEN

DERIVATI NAFTE I SIVO TRŽIŠTE

Naši sagovornici:

Oto Grad: Sve više zemalja shvata problem baznih ulja

Slaviša Petković: Desetak puta smanjen broj prekršaja u markiranju

Goran Radosavljević: Priprema se izmena Uredbe o monitoringu kvaliteta naftnih derivata

Aktivnosti u kvartalu:

WPC, NNKS, NIS, Srbijagas, LUKOIL

Analize eksperata:

Tomislav Mićović: Preispitati ceo sistem kontrole tržišta nafte i derivata

Aleksandar Nedučin: Šverc goriva - milijarderski „biznis“

I.G.Balčin: Preživljavanje pod sankcijama

SADRŽAJ

- 3 Poruka glavnog urednika
- 4 **Intervjui**
- 4 Oto Grad: Sve više zemalja shvata problem baznih ulja
- 8 Ottó Grád: More and more countries understand problem of basis oil
- 12 Slaviša Petković: Desetak puta smanjen broj prekršaja u markiranju
- 15 Goran Radosavljević: Priprema se izmena Uredbe o monitoringu kvaliteta naftnih derivata
- 19 **Analize eksperata**
- 19 Tomislav Mićović: Preispitati ceo sistem kontrole tržišta nafte i derivata
- 21 Aleksandar Nedučin: Šverc goriva - milijarderski „biznis“
- 28 I.G.Balčin: Preživljavanje pod sankcijama
- 29 **Vesti iz WPC i NNKS**
- 30 **Članice NNKS**
- 30 NIS a.d.
- 37 JP Srbijagas
- 41 LUKOIL Srbija a.d.

Poruka glavnog urednika

Bitka sa žilavim i fleksibilnim protivnikom

Ovaj broj Biltena posvećujemo većitoj temi – švercu iliti sivoj ekonomiji, odnosno shadow economy koja prati sve države sveta bez obzira na ekonomski nivo i stepen uređenosti državne administracije.

I to u oblasti koja posebno interesuje čitaoce Biltena NNKS – nafti i derivatima nafte.

Ne postoji država na svetu koja nema problem sa nelegalnom trgovinom motornog benzina i dizela. Procenjuje se da države Evropske Unije gube preko 4 milijarde evra godišnje samo na kontrabandi benzina i dizela.

Godinama se smatra da 10% ukupne potrošnje derivate nafte u Evropskoj uniji otpada na nelegalno tržište derivata nafte.

Osetljivost teme potvrđuje “no comment” iz zvaničnih EU institucija i asocijacija.

Ne tako davno, pod pritiskom “humanih sankcija”, Srbija je preživela između ostalog, zahvaljujući nelegalnim kanalima uvoza lož ulja za grejanje, benzina i dizela. Tragovi tada uspostavljene “logistike i infrastrukture” osećaju se i danas. Posebno njena žilavost i fleksibilnost...

Kada Vlada Srbije uvede sistem markiranja i monitoringa motornog benzina i dizela, “logistika i infrastruktura” se pomeri na grupu lakih baznih ulja koja nije opterećena akciznim propisima.

U svom tekstu, autor Mićović procenjuje da je 2016. godine uvezeno oko 100.000 tona ove grupe baznih ulja, što čini 200.000 tona namešanog nekvalitetnog dizel goriva ili ti za budžet manje 30 miliona evra.

Ako je verovati ovim podacima, nameće se pitanje efikasnosti uspostavljenog sistema markiranja i monitorniga derivate nafte. Posebno ako je uspostavljen tako da ista kompanije markira p proverava nivo markera u derivatima nafte.

Vlada Srbije proglasila je (ili će proglasiti) 2017. i 2018. kao godine borbe protiv sive ekonomije.

NNKS je već pružio svoj doprinos uređenju tržišta kroz CEI projekat FUELPAGE koji je realizovan u saradnji sa Češkom. U 2017. godini prenos dobrog iskustva te članice EU biće nastavljen.

Objavljeni tekstovi su mali prilog ovim naporima....

Slobodan Sokolović

INTERVJU : Oto Grad, generalni sekretar Naftne asocijacije Mađarske

Sve više zemalja shvata problem baznih ulja

Najveći deo proizvodnje baznih ulja u istočnoj Evropi koristi se za namešavanje sa dizelom. Brisel nije hteo da podrži inicijativu država "Višegrad četiri" protiv ilegalne isporuke i korišćenja baznih ulja. Ali, kada je ovaj problem postao vidljiv u Nemačkoj, Francuskoj ili Belgiji nešto je počelo da se menja. To je težak i dug proces, ali sve više zemalja shvata ovaj problem, kaže Oto Grad, generalni sekretar Naftne asocijacije Mađarske.

Vladimir Spasić

BILTEN NNKS: Zašto je prvi zakon o akcizama bio loš?

OTO GRAD: Početkom devedesetih, nakon političkih i ekonomskih promena, mađarska naftna industrija je, takođe, pretrpela velike promene. Prvog januara 1991. godine Parlament je ukinuo proizvodni i trgovački monopol OKGT (pravni prethodnika Mola) i spoljnotrgovinski monopol Mineralimpeksa bez obezbeđivanja relevantnih zakonskih odredbi i uslova za kontrolu. Osim velikih međunarodnih naftnih kompanija mnogo novih, malih mađarski "naftnih kompanija" počelo je da radi na demonopolizovanom (liberalizovanom) tržištu.

Članovima Mađarskog naftnog udruženja (HPA) je postalo jasno da konkurencija u ovakvim uslovima nije moguća, pa smo bili srećni kada je Vlada 1993. podnela Zakona o akcizama na koji su naftne kompanije dale stručno mišljenje. Na žalost, na kraju dva veoma važna predloga HPA nisu ušla u propis: svaki naftni proizvod mora biti akcizni proizvod (jer se na taj način snaga zakona dovodi komercijalne stvari u red) i aktivnosti koje se odnose na naftne derivate moraju biti vezane za čvrstu garanciju. Stav nadležnih organa je bio nedvosmisleno neprijateljski nastojen prema HPA, uz komentar da na taj način veliki žele da krajnje otežaju položaj malih.

BILTEN NNKS: Šta se dešavalo tokom prvog perioda funkcionisanja tržišta, od liberalizacije do članstva u EU?

OTO GRAD: Tokom ovog perioda, Mađarska je imala "živu" granicu tako da su sve vrste uvoza nafte morale da prođu kroz carinski postupak. Tržišna regulacija je bila zasnovana na mađarskom "nezavisnom" zakonu, koji je bio drugačiji, nego u EU. Nova serija prevara je počela veoma brzo. Sistem osnivanja preduzeća i zatim stečaja i likvidacije bio je najpopularnija tehnika koja se koristila u ovom periodu za motorna goriva. Mala firma koja je osnovana sa najnižim osnovnim kapitalom predviđenim zakonom uvozila bi ozbiljne količine motornih goriva i posle fizičke isporuke odmah bi bila likvidiran bez plaćanja akciza i PDV-a. Nakon toga isti ljudi nastavljaju svoju delatnost preko neke nove firme. Kada se zakonodavstvo promenilo i procedura dobijanja dozvola za uvoz motornih goriva postala kontrolisanija sa većom garancijom problem je rešen.

Takođe, imali smo i "turizam goriva" - lične isporuke na granici. Praktično od prvog dana liberalizacije HPA se bori protiv ovakve prakse i krijumčarenja goriva. Iza ovog fenomena bili su visoki porezi u Mađarskoj (mađarski PDV je najveći u celoj Evropi), pa vredi da se rezervoar napuni u inostranstvu. Vozač koji napuni gorivo u svom automobilu u inostranstvu i vozi u Mađarskoj ne pravi prekršaj. Međutim, mnogo

Ljudi je to učinio stalnom aktivnošću; punili bi rezervoar u inostranstvu (menjali bi rezervoar za veći od originala) i prodavali benzin ili dizel u Mađarskoj. Ova aktivnost bila je najzastupljenija na ukrajinskoj granici u poslednjih deset godina uz ostvarivanje maksimalnog profita s obzirom na niske cene goriva tamo. Zahvaljujući carinskoj kontroli danas je ovaj biznis okončan.

BILTEN NNKS: Za druga goriva postojala je druga "šema"?

OTO GRAD: U Mađarskoj su se mnogi stanovnici grejali "domaćim lož uljem (HTO)". Ovaj derivat se tehnički razlikovao od dizela za automobile pre svega jer je bio obojen u crveno. Sa finansijske tačke gledišta razlika je bila velika: dizel je imao visoku akcizu, a HTO ništa.

Teoretski je bilo zabranjeno da se HTO puni u automobil na pumpi. "Sudan crvena", koja je davala crvenu boju HTO, tretirana je sumpornom kiselinom, pa je crvena boja nestala. Ali, problem je bio u tome što je sumporna kiselina uništavala pumpe dizel motora naštelovane sa tačnošću od stotog dela milimetra. Na kraju od druge polovine 1995. Na HTO je uvedena akciza koja je vraćana ako se HTO koristi za grejanje. "Konačno rešenje" je bilo ukidanje povraćaja od 1996. godine pa je grejanje sa HTO postalo tako skupo da je ovaj proizvod praktično nestao sa pumpi.

BILTEN NNKS: Oporezivanje je bilo previše komplikovano?

OTO GRAD: Bilo je potrebno mnogo godina napora da se pojednostavi oporezivanja. Godine 1995. je porez uveden u osam situacija i regulisan je sa više pravila. Neki od njih su bili određeni u procentima, dok su drugi imali fiksni iznos; s druge strane osnovica za obračun je ponekad bila masa (kg), a ponekad zapremina (m³). Situacija je pogoršana činjenicom da različiti porezi nisu primenjivani istovremeno. U 2000. godini uveden je propis koji je u skladu sa praksom EU da postoje samo dva poreza na gorivo (akcize i PDV) i raspodela novca prikupljenog u državnom budžetu je zadatak Vlade/Parlamenta.

BILTEN NNKS: Kako je ulazak u EU promenio situaciju?

OTO GRAD: Kada je Mađarska postala punopravna članica EU bilo je neophodno uskladiti zakonodavstvo sa propisima u EU. Morali smo da izgradimo novi carinski sistem prema susedima u EU koji su dali "zeleno svetlo" za "slobodno kretanje robe". Postojanje poreza samo na granici značilo je novi period sive i crne ekonomije.

BILTEN NNKS: Kao što smo čuli i Mađarska ima sličan problem kao Srbija - bazno ulje?

OTO GRAD: Naftni derivati pod nazivom bazno ulje su sirovine za različita maziva, ali najveći deo proizvodnje u istočnom delu Evrope (Poljska, Slovačka) se koristi kao komponenta za mešanje sa dizelom.

Godišnja proizvodnja u Evropi je oko 500 miliona litara od čega se 280 miliona proizvodi u Poljskoj. Pre dve godine, 30 odsto poljskog izvoza išlo je u Mađarsku i koristilo se van zvaničnih tokova, ali danas je isporuka za našu zemlju praktično nula. Glavni prodajni pravac je sada Nemačka, gde je to već uticalo na prihode državnog budžeta od akciza. Pre nekoliko godina, zvaničnici grupe "Višegrad 4" pokrenuli su reviziju propisa EU kako bi sprečili ilegalnu isporuku i upotrebu baznog ulja. Prvo

reagovanje Brisela bilo je negativno jer su prihvatili stav velikih proizvođača maziva da je problem istočnih zemalja članica EU lokalna, pa nema razloga da se izmene važeći propisi.

Danas kada su poljske isporuke vidljive u Nemačkoj, Francuskoj ili Belgiji, stvari su počele da se menjaju. Na osnovu italijanskog predloga svi proizvodi koji potpadaju pod carinski tarifni broj 2710 ... i imaju viskoznosti 6 - 6.5 CST 40°C mogu biti kontrolisani tokom isporuke. Mađarska je u maju predložila izmene Direktive 2003/96 da se povećaju kategorije kontrolisanih proizvoda (2710 19 81, 2710 19 83, 2710 19 87, 2710 19 91, 2710 19 93, 2710 19 99) i na tarifne brojeve 3403 19 10, 3403 19 91 i 3403 19 99 custom tarifnog broja grupa. To je težak i dug proces, ali sve više i više država shvata problem.

BILTEN NNKS: Maziva su isto problem?

OTO GRAD: Poznat problem naftne industrije su maziva i upotrebljena ulja koja se od njih prave. Ekološka taksa na maziva u Mađarskoj je uvedena 1998. Plaća se u momentu stavljanja u promet, a povraćaj sledi posle ponovne upotrebe. Ovo pitanje nije u potpunosti rešeno u bilo kojoj zemlji na svetu, a mađarsko rešenje je prilično jedinstveno. Vlada je uvođenjem želela da reši dva problema u isto vreme: prikupljanje i ponovnu upotrebu iskorišćenih ulja i sprečavanje krijumčarenja dizela pod imenom maziva. Da bi se postiglo ovo drugo (što je moglo da se uradi samo sprovođenjem zakona) maziva su opterećena ekološkom taksom koja je više ili manje jednaka akcizi na dizel, tako da je postalo besmisleno da se prodaju kao dizel. Iznos takse (danas oko 0,36 evra)

je prvobitno trebalo da pokrije troškove prikupljanja (od krajnjih korisnika) i ponovnog korišćenja korišćenih motornih ulja (maziva), ali je mnogo veći. Ukupna količina maziva ne može biti prikupljenja (npr jer sagoreva u dizel motorima), ali u zemljama koje su ekološki mnogo svesnije stopa ponovne upotrebe je znatno veća od 50 odsto. Rezultati u Mađarskoj su lošiji jer se plaćanje takse mogli izbeći od 2004. Stvarna ponovna upotreba ne može dostići 20 odsto, ostatak je najverovatnije sagoreo.

BILTEN NNKS: Zašto situacija se promenila 2004. godine?

OTO GRAD: Ekološka taksa se zasniva na situaciju od pre 2004. godine kada je zavisila od količine deklarisanje na carinjenju. Carinskog deklarisanja nema od ulaska Mađarske u EU (a maziva ne dolaze iz zemalja koje nisu članice EU). Ova taksa je mađarska specijalnost i ne primenjuje se u bilo kojoj drugoj zemlji.

Tendencija rasta plaćene takse od uvođenja doživela je oštar zaokret u 2004. Kako tražnja u zemlji nije smanjena može se s pravom očekivati da je u zemlju ušlo oko 18.000 tona maziva bez plaćanja takse što je najmanje pet miliona evra gubitka za budžet. Dobar deo prodatih maziva došao je iz ostalih članica EU bez plaćanja takse zbog nepostojanja carinske kontrole.

Zbog stalnog pada prodaje HPA želi da promeni zakon o zaštiti životne sredine jer je:

- sama taksa nerazumno visoka (značajno premašuje troškove prikupljanja i ponovnog korišćenja, pa je to dodatni prihodu za državu);
- novac koji završi u budžetu treba da se koristi samo za ublažavanje naftnih problema (koje ne prave članovi HPA);
- zakon nije dovoljno efikasan, pa je igračima iz sive zone lako da nađu "rupe u zakonu" i da izbegnu plaćanje takse.

Na kraju, sve što smo uspeali da postignemo je da su maziva postala akcizna roba, što je značilo mnogo ozbiljniju kontrolu nego ranije. Na žalost, prilikom

izmene zakona o akcizama sintetička maziva su "zaboravljena" i očekivalo se da se šverc maziva koja potiču od nafte nastavi pod imenom "sintetička maziva". Srećom, to se nije dogodilo, pa je čak i prodaja sintetičkih maziva pala posle 2014. Godine. Produženje propisa o akcizama očigledno je imalo odlučujuću ulogu i prodaja članica HPA je ponovo počela da raste.

BILTEN NNKS: Ali, to nije sve. Sada imate novi problem?

OTO GRAD: Danas imamo još jedan problem sa "sivim" uvozom maziva (uglavnom motornih ulja). Videvši da naši susedi ne primenjuju ekološke takse kao poreski oblik i da je PDV niži nego u Mađarskoj (27%) cena za krajnje korisnike maziva je niža. Ova razlika je dovoljna da se izgradi proizvodna linija u inostranstvu, plati PDV, i roba prodaje u Mađarskoj, direktno potrošačima. To je ilegalni uvoz, ali zvanični borba protiv ove poreske prevare je teška, imajući u vidu trenutne propise.

Biografija

Oto Grad je generalni sekretar Naftne asocijacije Mađarske. Diplomirao je hemijsko inženjerstvo na Univerzitetu Vespem u Mađarskoj, a specijalizirao radiohemiju i nuklearnu tehnologiju. Radio je u više sektora naftne industrije, kao što je trgovina naftom, kontrola kvaliteta i skoro dvadeset godina u Mađarskoj agenciji za skladištenje. U Naftnoj asocijaciji Mađarske je od 2016.

INTERVIJU : Ottó Grád, Secretary-general, Hungarian Petroleum Association

More and more countries understand problem of basis oil

Main part of base oil production from the Eastern Europe is used finally as a blending component of diesel. Brussels didn't want to back "Visegrad four" initiative against basis oil illegal delivery and usage. But when this problem became visible in Germany, France and Belgium, something started to change. It is a hard end long project, but more and more countries understand the problem, says Ottó Grád is the Secretary General of Hungarian Petroleum Association.

By Vladimir Spasić

BULLETIN NPCS: What was wrong with first Hungarian bill on excise tax?

OTTO GRAD: At the beginning of the nineties, following the political and economic changes, the Hungarian Oil Industry has also undergone a major transformation. January 1st, 1991 the Parliament cut the production and home trade monopoly of OKGT (legal predecessor of MOL) and the foreign trade monopoly of Mineralimpex without providing relevant legal requisites and conditions for control. In addition to the major international oil companies a lot of new, small Hungarian "Oil Company" has started to work on the de-monopolized (liberalized) market.

It became obvious for the members of the Hungarian Petroleum Association (HPA) that no competition is imaginable in this way and they were happy when in 1993 the Government submitted the bill of the act on excise tax on which the petroleum companies had given an expert opinion. Unfortunately, in the end two very important proposals of HPA did not get into the act: each petroleum product must be excise product (because in this way the force of law would have put commercial matters in order) and the activities relating to petroleum products must be bound to significant guaranty. The authorities' standpoint was unambiguously hostile to HPA, saying the big ones want to make the position of the smalls impossible in this way.

BULLETIN NPCS: What happened during first period of operation on the new Hungarian market - from the liberalization till EU membership?

OTTO GRAD: During this period, Hungary had "living" border so all kind of oil imports had to go through the customs procedure. The market regulation was based on the Hungarian "independent" legislation which sometime was different, than the EU one. New series of frauds started in a short while.

System of company establishment and than bankruptcy and liquidation was the most popular technique applied in this period for motor fuels. A small company which was established with the lowest basic capital accepted by law imported a serious size of motor fuels and immediately the end of physical delivery it was liquidated not paying the excise tax and VAT. After that the same people continue their activity under the name of a new company. When the legislation changed and the procedure to have a license for import of motor fuels became more controlled with a much higher requested guaranty the problem was solved. Also we had fuel tourism - personal delivery at the border. Practically since the first day of liberalization HPA has been fighting against the tank tourism and mainly the fuels smuggling. Behind the phenomenon stands that the taxes are high in Hungary (the V.A.T. is the highest in our country in whole Europe) so it is

worth to tank abroad. The driver, who fills fuel in his car abroad and runs with it in Hungary does not make any irregularity. However, a lot of persons did it with lifestyle character; they filled up abroad the tank (having changed for a much bigger one than the original) discharged it in Hungary and sold the gasoline/diesel. This activity concentrated to the Ukrainian border on the last 10 years realising the maximum profit seeing the low fuel prices there. Thanks for the custom control at this "living" border, today the fuel private delivery business is finished.

BULLETIN NPCS: There was different scheme for other fuels?

OTTO GRAD: In Hungary, many inhabitants heated with "domestic heating oil (HTO)". This product technically had differed mainly from automotive diesel that it was colored to red. From financial point of view there was a big difference between the two ones: for diesel, a high excise tax was levied while the latter had no tax content. Theoretically it was forbidden to fill HTO into a car at a station. The Sudan red, giving the red color for HTO was ravaged with sulfuric acid so its red color disappeared. But there was a trouble, sulfuric acid initiates

resignification in diesel which ruined the pumps of diesel engines adjusted with accuracy of one-hundredth millimeter. In the end from the second half of 1995 was levied by the excise tax of diesel which was repaid if one used HTO really for heating. The "final solution" was that from 1996 this possibility was eliminated too which made heating with HTO so expensive that this product has practically disappeared from the assortment.

BULLETIN NPCS: Taxation was too complex?

OTTO GRAD: It took many years of efforts the realization of simplification of taxation. In 1995 the tax was imposed on eight pretexts and it was regulated by more rules. Some of them were determined in percentage whilst others were fixed amounts; in the latter case the basis for calculation was sometimes the mass and sometimes the volume. The situation was exacerbated by the fact that the different taxes were not due at the same time. In year 2000 was introduced the regulation which was in harmony with the EU practice that there are just two taxes on fuels (excise tax and V.A.T) and the distribution of the money flowed into the state budget is the task of the government/parliament.

BULLETIN NPCS: How joining the EU change things?

OTTO GRAD: When Hungary became a full member of EU it was necessary to harmonize the legislation system to be able to apply the legislative background of the Community. We had to build down the custom border at EU neighbours giving "green light" for the "Free movement of goods". Working with a tax-border only it was a new period of grey and black market players.

BULLETIN NPCS: As I heard Hungary has similar problem as Serbia - base oil?

OTTO GRAD: The oil products called base oil it is originally the raw materials of different grade of lubricants, but main part of production from the east

part of Europe (Poland, Slovakia) it is used finally as a blending component of Diesel.

The yearly production of Europe is around 500 million liters of which 280 million is produced in Poland. Two years ago, 30% of Polish export went to Hungary for unofficial using but today the delivery for our country is practically zero. The main selling

BULLETIN NPCS: Lubricants are also problem?

OTTO GRAD: A notorious problem of the petroleum industry are lubricants and used oils generated from them. The environmental protection product fee has been levied on lubricants in Hungary since 1998. It is paid in moment of putting into circulation and repaid after reutilization.

directions are now Germany, where it is already affected the excise tax incomes of the state budget. Some years ago, the officials of Visegrad 4 countries initiated the revision of EU regulation to do something against basis oil illegal delivery and usage. The first reaction of Brussels was negative accepting the standpoint of large lubricant producer that the problem of eastern European member countries is local, there is no real reason to modify the current regulation.

Today when the Polish deliveries are measurable in Germany or France and Belgium, something is started. On the basis of an Italian proposal all products under the custom tariff number group 2710 ... with a viscosity 6 – 6.5 cSt on 40°C could be controlled during the delivery. There was a Hungarian suggestion in May for the European Committee regarding 2003/96/EC directive to increase the categories of controlled products (2710 19 81, 2710 19 83, 2710 19 87, 2710 19 91, 2710 19 93, 2710 19 99) with 3403 19 10, 3403 19 91 and 3403 19 99 custom tariff number groups. It is a hard end long project, but more and more countries understand the problem.

While this question is not completely solved in any country of the world, the Hungarian solution is quite unique. At its introduction, the Government wanted to solve two problems at the same time: to solve the trouble of recollection and reutilization of used oils and to stop smuggling of diesel under the name of lubricants. In order to achieve the latter (which could have been done by enforcing the law) lubricants were levied with this fee which is more or less equal to the excise tax of diesel, so it became senseless to bring it as lubricant.

This sum (today ~ 0,36 EUR) originally had to cover the cost of recollection (from end-users and services) and reutilization of used motor oils (lubricants) but the fee is already much higher than the charges behind.

The total volume of lubricants cannot be recollected (e.g. it burns in the two stroke engines) but in countries that are environmentally more conscious the rate of reutilization is significantly higher than 50%. The reality in Hungary is worse because the payment of the product fee has been avoidable since 2004. The actual reutilization may not reach 20%. The missing volumes are most probably burnt.

BULLETIN NPCS: Why situation changed in 2004?

OTTO GRAD: Environmental protection product fee regulation is based on the situation prior to 2004 when the fee depended upon the quantity declared at customs clearance. There is no customs clearance since Hungary joined the EU (and no lubricant arrives

from non-EU countries). This fee is a Hungarian specialty, which is not applied in any other country. The sum of paid fee increasing tendency from introduction took a sharp turn in 2004. As the national demand has not been reduced it can be rightfully expected that about 18,000 tons of lubricants arrived into the country eluding the payment obligation, which has caused at least five million EUR of loss to the budget.

A serious part of sold lubricants arrived from the EU countries without payment of Environmental protection product fee due to the lack of custom procedure.

Due to the continuous fall in sales HPA wants to achieve a modification on the act on environmental protection because:

- the fee itself is unreasonably high (it significantly exceeds the cost of recollection and reutilization –so it is an additional income for the state);
- the money sent into state budget should be used just for mitigation of oil problems (generated not by HPA members);

- the law is not effective enough, it is easy for the illegal market players to find the loopholes in the legislation and to avoid paying the fee.

In the end, all that we managed to achieve is that lubricants were included into the scope of excise products, which meant much more serious control than earlier. Unfortunately, at modification of the act on excise tax synthetic lubricants were “forgotten” and it was expected that smuggling of petroleum based lubricants would continue under the name “synthetic lubricants”. Fortunately, this did not occur and even the sale of synthetic lubricants plummeted after 2014. The extension of the excise regulation obviously had a decisive role and sales of HPA member companies started to increase again.

BULLETIN NPCS: But, that is not all. Nowadays you have new problem?

OTTO GRAD: Today we have another problem with the so called “Grey” import of lubricants (mainly motor oil). Seeing the fact that our neighbours do not apply the environmental protection product fee as a tax form and VAT is lower than in Hungary (27%) the end-user price of lubricants are lower there. This differential is enough to build a business line abroad with VAT and to sell the products in Hungary, directly to the consumers. It is an illegal form of import, but the official fight against this tax sheeting is hard seeing the current regulation.

Biography

Mr. Ottó Grád is the Secretary General of Hungarian Petroleum Association.

Ottó is a chemical engineer, who graduated in Hungary at the Veszprém University of Chemical Engineering specializing in Radiochemistry and Nuclear Technology. He used to work several fields of oil industry like oil trading, quality control and almost twenty years for the Hungarian stockpiling agency. Ottó is working for the Hungarian Petroleum Association since 2016.

INTERVJU : Slaviša Petković, Načelnik Odeljenja za tehnički nadzor Tržišne inspekcije u Ministarstvu trgovine, usluga i telekomunikacija.

Destak puta smanjen broj prekršaja u markiranju

Kontrole Tržišne inspekcije rezultirale su smanjenjem kršenja propisa. I broj prijava potrošača na kvalitet derivata nafte je drastično smanjen. Tome je doprinelo i uvođenje analize rizika i specijalizovanih softvera u cilju praćenja rezultata rada inspektora, kaže Slaviša Petković, načelnik Odeljenja za tehnički nadzor Tržišne inspekcije u Ministarstvu trgovine, usluga i telekomunikacija.

Vladimir Spasić

BILTEN NNKS: U nadležnosti Ministarstva trgovine je inspeksijski nadzor prometa derivata nafte. Kako komentarišete kvaliteta tog nadzora?

S.PETKOVIĆ: Usvajanjem jasnog i preciznog zakonskog okvira i to pre svega Zakona o energetici, Uredbe o obeležavanju (markiranju) derivata i Uredbe o monitoringu stvoreni su osnovni preduslovi za kvalitetan inspeksijski nadzor nad primenom navedenih propisa. Prepoznajući značaj i potrebu kontrole prometa derivata nafte na teritoriji Srbije Tržišna inspekcija je još 2010. započela specijalizaciju i stalnu edukaciju tržišnih inspektora sa ciljem podizanja kvaliteta nadzora.

Takođe je bilo neophodno postići jedinstveno postupanje tržišnih inspektora na teritoriji Srbije i prema svim subjektima koji obavljaju energetske delatnosti trgovine derivatima nafte. Sistemski rešenja kroz organizaciju rada tržišnih inspektora i procedure kojima je definisan obim njihovog rada i postupanje prilikom neposrednog inspeksijskog nadzora daje nam za pravo da smatramo da je kvalitet nadzora u ovoj oblasti veoma visok. U prilog ovome idu i javno predstavljeni rezultati o povećanoj naplati akcize i smanjenom broju prijavi potrošača.

BILTEN NNKS: Zašto smatrate da je kvalitet nadzora vrlo visok?

S.PETKOVIĆ: Kvalitet rada inspeksijskog nadzora se ogleda u postizanju nivoa primene propisa od strane kontrolisanih subjekata. U konkretnom slučaju kontrole Tržišne inspekcije kao rezultat imaju trend smanjenja povreda propisa. Očigledan primer je broj subjekata kod kojih je u prometu zatečen derivat sa smanjenom koncentracijom markera. U 2015. je to bilo oko 50, a u 2016. svega četiri. Takođe se vidi i trend smanjenja podnetih prekršajnih prijavi zbog povreda ostalih propisa i to pre svega Zakona o trgovini i Zakona o zaštiti potrošača.

BILTEN NNKS: Možete li da mi navedete neke od rezultata povećane naplate akciza i smanjenja broja prijava potrošača?

S.PETKOVIĆ: Što se tiče naplate akcize u nekoliko navrata su Ministarstvo finansija i Fiskalni savet u javnosti dali informacije o povećanoj naplati akcize u odnosu 2015. i 2016. Broj prijava potrošača na kvalitet derivata nafte na maloprodajnim objektima upućen Tržišnoj inspekciji je drastično smanjen. Kako se po pristigloj prijavi odmah po vanrednom postupku ulazi u kontrolu maloprodajnog objekta ni u jednom slučaju nije utvrđen pad koncentracije markera.

BILTEN NNKS: Da li Ministarstvo ima program poboljšanja rada inspekcije? Koji su osnovni elementi programa?

S.PETKOVIĆ: U skladu sa Zakonom o inspeksijskom nadzoru poboljšanje rada inspekcija se vidi kroz koordinisan rad svih nadležnih inspeksijskih organa uz bitan preduslov dobre saradnje sa policijom, Poreskom upravom i Upravom carine. Takođe se nastavlja sa edukacijom i opremanjem inspekcija kao i specijalizacijom po oblastima nadzora (funkcionalna organizacija). U rad inspeksijskih organa se uvodi i analiza rizika koja nam pomaže da sa minimalnim brojem kontrola ostvarimo maksimalne rezultate u kontroli primene propisa. Uvođenje specijalizovanih softvera u cilju praćenja rezultata rada inspektora bitno utiče na podizanje nivoa kvaliteta i ažurnosti njihovog rada, a samim tim i na opšti kvalitet inspeksijskog nadzora.

BILTEN NNKS: Šta podrazumeva analiza rizika? Jel možete da mi navedete neki primer kako to funkcioniše?

S.PETKOVIĆ: Analizom rizika kojom su obuhvaćeni subjekti koji obavljaju promet derivata nafte utvrđuje se na osnovu raspoloživih podataka mogućnost poslovanja suprotno propisima. Subjekti koji posluju i kod kojih nije utvrđena povreda propisa su manje rizični i kontrole su ređe.

BILTEN NNKS: Koji su osnovni kanali šverca derivata nafte?

S.PETKOVIĆ: Osnovni cilj švercera je da nabave derivat na koji nije plaćena akciza i da isti prodaju krajnjim korisnicima po važećim ili nešto nižim cenama. Iz dosadašnjeg iskustva može se reći da su osnovni izvori ovih derivata plovni put kroz Srbiju, pogranične oblasti prema Kosmetu, Bosni i Makedoniji, tranzit preko teritorije Srbije, transport derivata u unutrašnjem prometu, derivati koji nisu obuhvaćeni naplatom akcize (bazna ulja).... Takođe je u poslednje vreme uočena i pojava prometa po nižim ili jednakim cenama u odnosu na nabavnu što ukazuje na želju izbegavanja plaćanja PDV.

BILTEN NNKS: Koji su derivati nafte najviše zastupljeni u švercu?

S.PETKOVIĆ: Zbog same prirode derivata mnogo je podesniji dizel od benzina, ali se zatiču i jedni i drugi u nelegalnom prometu.

BILTEN NNKS: Odakle potiču derivati koji se švercuju?

S.PETKOVIĆ: U ovom slučaju nije bitno poreklo već cena. Ukoliko se može doći u posed derivata koji nije opterećen akcizom i može se na neki od načina dovesti na teritoriju Republike Srbije takav derivat i postaje interesantan švercerima.

BILTEN NNKS: Koliko je unosan šverc? U kojim okvirima se kreće zarada?

S.PETKOVIĆ: Na jednoj autocisterni, a to je 30.000 litara, se može zaraditi i do 15.000 evra.

BILTEN NNKS: Koje mere planira Vlada Srbije u smanjenju šverca derivate nafte?

S.PETKOVIĆ: Ovo pitanje je van domašaja Tržišne inspekcije a koliko sam ja upoznat ide se sa izmenom Uredbi o markiranju i monitoringu.

Slaviša Petković je diplomirani mašinski inženjer, smer energetika, sa radnim iskustvom od 21 godine. Od 2001. do 2005. godine bio je istraživač u Institutu bezbednosti 1 maj u Nišu gde je bio zadužen za kontrolu primene zakonodavnog okvira u delu bezbednosti mašina, posuda pod pritiskom, liftova, dizalica. U Ministarstvu trgovine i usluga bio je tržišni inspektor i koordinator od 2005. do 2011. godine sa zadatkom koordinacije rada inspektora u kontroli kvaliteta industrijsko-neprehrambenih proizvoda. Od 2011. do 2013. godine bio je šef Odseka za kontrolu kvaliteta proizvoda u Ministarstvu trgovine i usluga, a od 2013. je Načelnik odeljenja za tehnički nadzor Tržišne inspekcije u Ministarstvu trgovine, usluga i telekomunikacija. Govori ruski i engleski.

INTERVJU : Goran Radosavljević, generalni sekretar Nacionalnog naftnog komiteta Srbije

Priprema se izmena Uredbe o monitoringu kvaliteta naftnih derivata

Projekat "Fuelpage", osmišljen kao prenos iskustava i prakse iz EU i Češke u cilju unapređenja monitoringa kvaliteta naftnih derivata u Srbiji, rezultirao je predlogom mera za poboljšanje kontrole u Srbiji. Tokom projekta otpočele su konsultacije i javna rasprava u vezi sa izmenama Uredbe o monitoringu kvaliteta derivata nafte i biogoriva, pa je projekat doprineo formulisanju stavova zainteresovanih strana o potrebnim izmenama sistema. Nadamo se da će deo preporuka iz projekta biti u planiranim izmenama uredbe", kaže Goran Radosavljević, generalni sekretar Nacionalnog naftnog komiteta Srbije..

Vladimir Spasić

BILTEN NNKS: Prošle godine NNKS je dobio finansijsku podršku kroz bespovratna sredstva Centralnoevropske inicijative (CEI) za realizaciju projekta "Fuelpage" koji se odnosi na monitoring kvaliteta goriva. Koji je osnovni cilj i sadržaj projekta?

GORAN RADOSAVLJEVIĆ: Nacionalni naftni komitet Srbije aktivno radi na unapređenju dijaloga između ključnih učesnika u naftnom sektoru u Srbiji, ali i na razvoju međunarodne i regionalne saradnje sa drugim komitetima kroz različite međunarodne projekte i inicijative. Već nekoliko godina iniciramo i učestvujemo u projektima koji imaju za cilj da kroz učešće svih relevantnih strana u sektoru unaprede tržište derivata u Srbiji kroz razmenu iskustava sa partnerima iz inostranstva.

Projekat „Fuelpage“ je osmišljen kao mehanizam za prenos iskustava i dobre prakse iz Evropske unije i Češke u cilju unapređenja efikasnosti monitoringa kvaliteta naftnih derivata u Srbiji. Usmeren je na analizu uspostavljenog okvira monitoringa kvaliteta naftnih derivata kod nas, sa predstavljanjem dobre prakse iz EU i Češke, a radi prenosa iskustava i znanja u skladu sa potrebama nadležnih ministarstava i naftnih kompanija.

Tokom 2016. godine, aktivnosti na projektu su obuhvatile izgradnju kapaciteta za monitoring kroz radionice za razmenu iskustava i posetu nadležnim

institucijama u Češkoj. Projekat je nedavno završen, a rezultirao je izradom predloga mera za unapređenje monitoringa u Srbiji. Krajnji korisnici rezultata projekta su nadležna ministarstva – Tržišna inspekcija Ministarstva trgovine, turizma i telekomunikacija i Ministarstvo rudarstva i energetike, ali i naftne kompanije koji imaju zajednički cilj uređenja tržišta derivata i borbu protiv sive ekonomije.

Ono na šta smo posebno ponosni je da je ovo drugi projekat koji je NNKS inicirao, a za čije sprovođenje su dodeljena bespovratna sredstva CEI, regionalne organizacije usmerene na podršku ravnomernom ekonomskom i društvenom napretku i podizanje kapaciteta svojih članica u koje spada 18 država centralne, istočne i jugoistočne Evrope. Ovakav oblik međunarodne podrške daje dodatan podstrek našim zajedničkim naporima.

BILTEN NNKS: EU partneri na projektu su University of Chemistry and Technology, Prague (UCT) i Czech Association of Petroleum Industry and Trade. Zašto su odabrani ovi partneri?

GORAN RADOSAVLJEVIĆ: Odabrani su jer je reč o zemlji sličnih karakteristika u pogledu strukture naftnog sektora, a koja je poslednjih godina uspešno prevazišla probleme na tržištu naftnih derivata,

umanjivši udeo sivog tržišta na zavidni nivo. Univerzitet za hemiju i tehnologiju iz Praga je renomirana visokoškolska institucija sa ekspertizom u oblasti kvaliteta goriva, a Češka asocijacija naftne industrije i trgovine je prirodni odabir kao partnerska sektorska organizacija.

Prilikom posete nadležnim institucijama u Češkoj, pokazalo se da i sa njihove strane postoji interes za razvoj bilateralne saradnje, a posebno za program markiranja u Srbiji. Tako je u program posete uključen i Forum razmene iskustava o markiranju derivata nafte, u okviru kojeg su predstavnici Tržišne inspekcije i Ministarstva rudarstva i energetike predstavili ovaj program i koristi za jačanje legalnih tržišnih tokova i obezbeđivanje fer konkurencije na srpskom tržištu. Prezentacija je privukla veliku pažnju čeških institucija i izvedena je uz učešće predstavnika češke Uprave carine, Tržišne inspekcije, Ministarstva finansija i češkog SGS. Imajući u vidu pozitivna iskustva na ovom projektu, planiramo da format i oblasti saradnje proširimo u narednom periodu.

u skladu sa temama od najvećeg interesa za sve projektne partnere iz Srbije - sva identifikovana pitanja proizašla su iz dosadašnjeg sprovođenja monitoringa kvaliteta derivata nafte u Srbiji, nakon stupanja na snagu propisa u decembru prošle godine.

Tokom dve radionice u Beogradu češka strana predstavila je detaljnu proceduru postupanja češke Tržišne inspekcije u monitoringu naftnih derivata u skladu sa svojim nadležnostima nadzora specifikacija kvaliteta definisanih evropskim standardima - detaljan prikaz inspeksijske i procedure uzorkovanja, limita tolerancije i kategorizacije odstupanja parametara kvaliteta. Tokom posete Češkoj, organizovan je obilazak jedne od najvećih benzinskih stanica u Pragu gde smo na terenu videli češke procedure monitoringa uz istovremenu redovnu inspeksijsku posetu Tržišne inspekcije i procedure uzorkovanja za potrebe monitoringa od strane tržišnog inspektora. Dodatno, srpskoj delegaciji predstavljena je mobilna laboratorija „SGS“, kao i dodatne aktivnosti kontrole kvaliteta koje

BILTEN NNKS: Dosad su održane dve radionice i jedna stručna poseta Češkoj. Koji su rezultati?
GORAN RADOSAVLJEVIĆ: Program radionica i studijske posete češkim institucijama pripremljen je

komercijalni subjekti u Češkoj sprovode kroz program „Seal of Quality“ (Pečat kvaliteta). Poseta je uključila susrete sa Ministarstvom industrije i trgovine, Ministarstvom finansija i Upravom carine nadležnom pored ostalog i za kontrolu akciznih

proizvoda i prikupljanje akcize, koja je predstavila tekuće i planirane projekte iz svoje oblasti. Razmena iskustava i pregled primera dobre prakse iz Češke uz pripremu preporuka za unapređenje monitoringa u Srbiji, doprinela je poboljšanju efikasnosti sistema i daljoj adaptaciji. Predstavnici institucija obeju strana, kako iz Češke, tako i iz Srbije, obostrano su potvrdili da postoje čvrsti osnovi za održavanje i dalje jačanje saradnje u oblastima zajedničkog interesa.

BILTEN NNKS: Ko učestvuje u realizaciji ovog projekta od ministarstava Vlade Srbije?

GORAN RADOSAVLJEVIĆ: Prvi i krajnji korisnici rezultata projekta su upravo nadležna ministarstva – Tržišna inspekcija Ministarstva trgovine, turizma i telekomunikacija, nadležna za inspeksijski nadzor, i Ministarstvo rudarstva i energetike, nadležno za usvajanje propisa na polju kvaliteta goriva i njegovog monitoring. Pri Ministarstvu trgovine formirana je i projektna Radna grupa, u koju su delegirani predstavnici svih projektnih partnera, a na čijem čelu je predstavnik Tržišne inspekcije, kao glavnog korisnika rezultata projekta. U svim projektnim aktivnostima učestvovali su tržišni inspektori specijalizovani za inspekciju naftnih derivata, što verujemo da je bilo od značaja za podizanje kapaciteta i dalji rad ove inspekcije.

Zadovoljstvo nam je što je i sa strane državnih organa potvrđen interes za zajedničkim angažovanjem na uređenju tržišta derivata, kao i da je ovaj format saradnje prepoznat kao dodatan kanal za jačanje razumevanja i približavanja mišljenja državnih organa koji postavljaju zakonodavni okvir, onih koji sprovode inspeksijski nadzor nad tržištem, ali i naftnih kompanija koje su predmet nadzora.

BILTEN NNKS: Da li se očekuju neki novi propisi kao rezultat ovog projekta? Koji?

GORAN RADOSAVLJEVIĆ: Projekat "Fuelpage" je bio u potpunosti pravovremen, imajući u vidu da su paralelno sa njegovom realizacijom sticana prva iskustva u sprovođenju Uredbe o monitoringu

kvaliteta derivata nafte i biogoriva, koja se primenjuje od 1. decembra 2015. godine. Kroz ovu prvu fazu primene zakonodavnog okvira za monitoring svi učesnici u projektu mogli su da sa svoje tačke gledišta identifikuju karike sistema u kojima je potrebno postići unapređenje, već u ranoj fazi monitoringa.

Kao što sam već napomenuo, zajednički rad projektnih partnera tokom projekta kroz radionice i razmenu poseta sa češkim partnerima rezultirale su pripremom Završne projektne studije sa predlogom preporuka i mera za jačanje i poboljšanje okvira za monitoring kvaliteta naftnih derivata u Srbiji, u skladu sa otkrivenim slabostima postojećeg okvira. Kako su tokom realizacije projekta otpočele konsultacije i javna rasprava u vezi sa pripremom izmena i dopuna Uredbe kojom se uređuje monitoring kvaliteta derivata nafte i biogoriva, preporuke i razmena mišljenja tokom projekta doprineli su formulisanju stavova zainteresovanih strana u pogledu segmenata monitoringa u kojima su potrebne izmene i unapređenja. Nadamo se da će deo projektnih preporuka biti integrisani kroz planirane izmene i dopune ove Uredbe.

BILTEN NNKS: U ovoj godini je registrovan izuzetno visok uvoz lakih baznih ulja. Kako to komentarišete? Kako vidite rešavanje ovog problema?

GORAN RADOSAVLJEVIĆ: Već godinama uvoz baznih ulja, sirovine koja se koristi za proizvodnju industrijskih i motornih ulja i maziva, prevazilazi potrebe domaćeg tržišta za uljima i mazivima. Kako

su bazna ulja oslobođena akciza, a dodatnim namešavanjem mogu da se prodaju kao dizel, predstavljaju laku zaradu za sivo tržište derivata. Ova tema je visoko na agendi nadležnih državnih organa, tako i kompanija članica Nacionalnog naftnog komiteta Srbije, posebno nakon uvođenja drugih mehanizama za uređenje tržišta derivata kroz markiranje i monitoring, u okviru kojih je ovo pitanje ostalo nerešeno.

Kao nastavak projekta "Fuelpage" NNKS aktivno razvija nove mogućnosti za proširenje saradnje sa češkim institucijama i kompanijama na polju uređenja tržišta naftnih derivata u Srbiji u skladu sa njihovom dobrom praksom, a postupanje sa baznim uljima je jedan od planiranih aspekata dalje saradnje.

Dr Goran Radosavljević (39) diplomirao je ekonomiju na Univerzitetu u Beogradu, a magistrirao matematičku ekonomiju i ekonometriju na Školi za visoke studije društvenih nauka (Ecole des hautes études en sciences sociales) u Parizu i Marselju. Doktor je ekonomskih nauka.

Od 2013. godine radi kao docent na Fakultetu za ekonomiju, finansije i administraciju (FEFA) na predmetu Javne finansije. Na istom fakultetu je od 2009. godine bio asistent na predmetima Javne finansije i Ekonomija države blagostanja. U periodu od 2002. do 2007. godine bio je angažovan kao saradnik u nastavi na Ekonomskom fakultetu u Beogradu na predmetima Teorija cena i Teorija proizvodnje.

Do jula 2012. godine bio je državni sekretar u Ministarstvu finansija, a potom savetnik u Fiskalnom savetu. Decembra 2012. prelazi u NIS na mesto zamenika direktora Funkcije za spoljne veze i saradnju sa državnim organima. Od 2014. angažovan je na poziciji savetnika zamenika generalnog direktora NIS.

U periodu od juna 2007. do maja 2011. bio je angažovan kao ekonomski savetnik potpredsednika Vlade Republike Srbije. U periodu od 2004. do 2007. godine bio je zaposlen kao istraživač u Centru za visoke ekonomske studije u Beogradu. Kao konsultant radio je za Svetsku banku, UNDP i USAID.

Od novembra 2014. godine preuzeo je poziciju generalnog sekretara Nacionalnog naftnog komiteta Srbije na kojoj se i trenutno nalazi. Autor je velikog broja akademskih i stručnih radova iz oblasti energetike i javnih finansija. Govori engleski, francuski i ruski jezik

ANALIZE EKSPERATA

PREISPITATI CEO SISTEM KONTROLE TRŽIŠTA NAFTE I DERIVATA

Piše: Tomislav Mićović, Generalni sekretar Udruženja naftnih kompanija Srbije

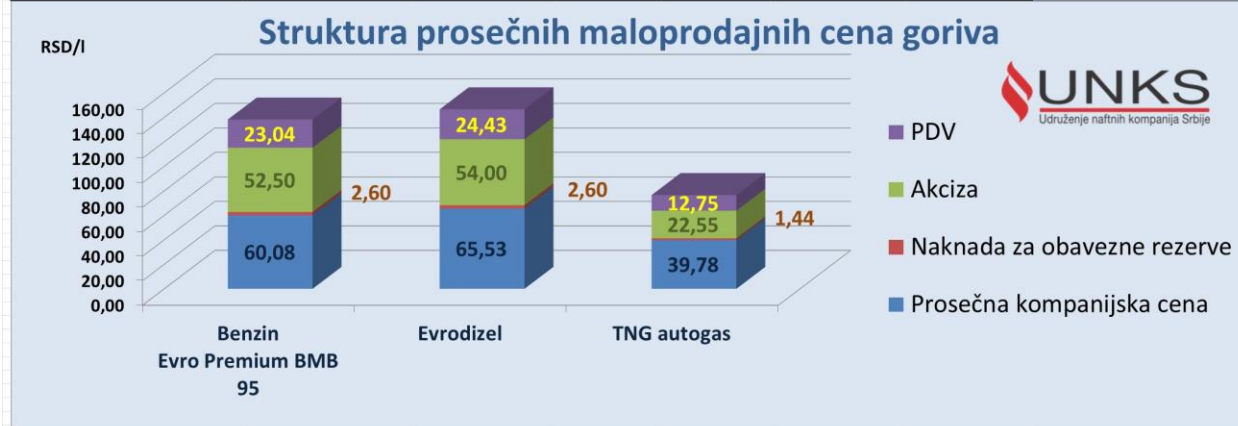

Gotovo da nema zemlje u kojoj se promet i potrošnja motornih goriva odvija bez ikakvih zloupotreba. Pitanje je samo obima. Rat sivom tržištu države objavljuju radi zaštite potrošača, zaštite životne sredine, ali složićemo se u prvom redu radi naplate državnih taksi, dok se zaštita tržišta i fer konkurencije, stavlja u drugi plan. Upravo zato posebnu pažnju ovom prilikom želimo da posvetimo pogledu na problem sivog tržišta iz perspektive zdravog dela tržišta, iz ugla naftnih kompanija koje su uložile značajna sredstva u razvoj poslovnih aktivnosti i nameravaju još dugi niz godina da se bave ovim poslom na srpskom tržištu.

„Akcizno razblaživanje“

Udeo fiskalnih zahvatanja u maloprodajnoj ceni goriva u Evropi se kreće u rasponu od 50 do 70 %, kada je benzin u pitanju, odnosno od 40 do 70%, kada je u pitanju dizel gorivo, tako da je svako izbegavanje ove obaveze snažan „pokretač“ ilegalnih aktivnosti na tržištu nafte i derivata nafte. Čak i ako izuzmemo krijumčare koji gorivo dopremaju ilegalnim kanalima i svrstavaju se u crno tržište, još uvek ostaju brojne mogućnosti za zloupotrebe u prometu i potrošnji goriva. One se svode na nekoliko osnovnih principa, na nenamensku potrošnju goriva sa smanjenim fiskalnim

Struktura prosečnih maloprodajnih cena goriva u Srbiji							11. januar 2017	
Srbija prosek za prethodnih 7 dana						pdv (%):	20	
	Prosečna kompanijska cena	Naknada za obavezne rezerve	Akciza	PDV	prosečna MPC	Državno zahvatanje	Državni udeo u MPC	
	RSD/l						%	
Benzin	60,08	2,60	52,50	23,04	138,21	78,14	56,5%	
Evro Premium BMB 95								
Evrodizel	65,53	2,60	54,00	24,43	146,55	81,03	55,3%	
TNG autogas	39,78	1,44	22,55	12,75	76,53	36,75	48,0%	

zahvatanjem, na namešavanje u legalno gorivo (bezakciznih) derivata nafte koji su namenjeni isključivo industrijskoj potrošnji, ili na nekontrolisano korišćenje biogoriva koje je u većini zemalja oslobođeno plaćanja akcize. Svim navedenim opcijama je zajedničko utaja fiskalnih obaveza, zbog čega je u stručnim krugovima čak nastala sintagma - „akcizno razblaživanje“.

Ovakvom ponašanju je suprotstavljen sistem inspeksijskog nadzora, kao ključna poluga države u kontroli tržišta odnosno u zaštiti potrošača i državnih prihoda što se kako je na početku rečeno najčešće ističe u prvi plan.

Okosnicu tog sistema u Srbiji čine: Uprava carina, Sektor tržišne inspekcije Ministarstva trgovine, turizma i telekomunikacija i Sektor za kontrolu Poreske uprave, a s obzirom na karakter ilegalnih aktivnosti kada su derivati nafte u pitanju, podršku im pružaju policija i službe bezbednosti. I u ovom slučaju je potvrđeno da dobijena bitka ne znači dobijen rat. Država je u poslednjih nekoliko godina donosila mere koje su veoma efikasno i brzo sprečavale dalje zloupotrebe, ali nisu rešavale problem zauvek. Sivo tržište se veoma brzo prestrojava, nalazi nove puteve do korisnika i uvek je korak ispred državnih organa.

Ceh: 70 do 100 miliona evra po godini

Problem sivog tržišta je 2011. i 2012. godine dotigao neslavan rekord. Udruženje naftnih kompanija Srbije je na osnovu različitih izvora podataka došlo do pouzdane procene (mada je sve bilo vidljivo i golim okom) da je na srpskom tržištu od 100.000 do 130.000 tona derivata nafte, a pre svega gasnog ulja ekstra lako EL i evro EL (lož-ulje), nenamenski potrošeno kao gorivo. Fiskalni prihodi su bili umanjeni za 70 do 100 miliona evra po godini, a koristeći raspoložive instrumente inspeksijskog nadzora, država nije registrovala ni sankcionisala, ni jedan značajniji prekršaj. Inače za prevoz 100.000 t derivata nafte potrebno više od 4.100 najvećih auto-

cisterni, što je mora se priznati teško moglo da promakne neprimećeno. Istovremeno svojevrsnu kontrolu našeg tržišta, štiteći u prvom redu svoje interese, radile su druge zemlje. Vozači kamiona i autobusa iz Srbije su se neretko sretali sa ozbiljnim sankcijama u zemljama Evrope, zbog tragova lož-ulja koji su detektovani u pogonskim rezervoarima njihovih vozila. Bez obzira da li su sami tome doprineli, snabdevajući se gorivom iz neproverenih izvora, ili su jednostavno gorivo kupili na nekoj od legalnih benzinskih stanica u Srbiji, nisu mogli da nastave put dok ne plate visoke kazne, isprazne rezervoare i na bezbedan način se reše tog goriva.

Čak i veliki deo legalnog tržišta je bio zagađen tragovima markera za lož ulje. Često je problem nastajao zbog zaostalih tragova lož ulja u transportnim sredstvima kojima su naizmenično transportovani lož ulje i dizel, pa su u tom periodu od tih problema uspevali da se sačuvaju samo velike kompanije koje su bile u poziciji da autocisterne koriste isključivo za snabdevanje svojih benzinskih stanica. To su ujedno i kompanije sa snažnom sopstvenom kontrolom kvaliteta goriva što je u takvim situacijama kada je tržište preplavljeno alternativnim mogućnostima za zaradu, veoma važno.

U pokušaju da preusmeri promet, iz sive u legalnu zonu, država je posle više od godinu dana intenzivnih zloupotreba uvela akcizu na lož ulje ekstra lako EL i EVRO EL, a kasnije i na biodizel, koji je takođe kao neakcizni proizvod počeo masovno da se uvozi i nekontrolisano namešavava u dizel gorivo. Da bi se zaštitili potrošači koji zaista lož ulje koriste kao energetska gorivo, uvedeno je pravo na refakciju akcize. Bilo je potrebno da dostave dokaz da ovo energetska gorivo potiče iz legalnih tokova i da je potrošeno za propisanu namenu, međutim pošto su stvarni korisnici lož ulja za grejanje u velikoj većini i budžetski korisnici (škole, zdravstvene ustanove, muzeji ...) ovaj privremeni namet nije izazvao prevelike probleme na tržištu, ali je kao nožem presečen kanal nenamenske potrošnje. Nešto kasnije uvedena je još jedna barijera, izmenom propisa obustavljena je prodaja lož-ulja na benzinskim stanicama. Ne treba ni isticati da je nakon ovih mera države u potpunosti prestao uvoz i lož-ulja i biodizela, međutim to nije značilo i kraj problemima, jer je njihovo mesto veoma brzo počelo je da zauzima bazno ulje. Ovaj derivat nafte koji se koristi kao sirovina za proizvodnju različitih maziva, što znači da se u promet stavlja bez plaćanja akcize, brzo je našao svoj put do rezervoara automobila. Doduše ne u tako velikom obimu i ne tako munjevito kao što je to pošlo za rukom lož ulju i biodizelu, ali dovoljno da stvori nelojalnu konkurenciju i licenciranim distributerima otme deo tržišta. Sivo tržište se još davno gotovo u potpunosti okrenulo dizel gorivima budući da je potrošnja dizela u Srbiji od oko 1,5 miliona tona koliko je iznosila 2015. godine, oko dva i po puta veća od potrošnje benzina i TNG-autogasa zajedno, pa je i prostor za utaju akcize daleko veći.

Zapostavljeni odgovorni učesnici na tržištu

Ovo je upravo mesto na kome bi trebalo ukazati na zapostavljanje štete koju zbog sivog tržišta imaju poslovno i društveno odgovorni energetska subjekti, odnosno oni koji posluju po slovu zakona. U nabranju osnovnih načela inspekcijskog nadzora u

prvom redu se ističu zaštita javnih interesa, kao što su ZAŠTITA POTROŠAČA, ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE i ZAŠTITA DRŽAVNIH PRIHODA, dok se zaštita samog tržišta nekog proizvoda i zaštita fer konkurencije, ne retko stavljaju u drugi plan. Inspekcijski nadzor ima podjednako važan zadatak da svim tržišnim akterima obezbedi ravnopravne uslove poslovanja i time doprinese razvoju poslovnih aktivnosti iz čega naravno ponovo proističu benefiti i za državu i za potrošače. Dakle u pitanju je zaštita interesa pravnih lica i to pre svega i isključivo onih interesa koji su u skladu sa javnim interesima.

Postoji određena granica preko koje se sve dalje aktivnosti u sprečavanje zloupotreba jednostavno ne isplate. Srbija nažalost tu granicu nije dostigla, pa je nezadovoljna ostvarenim efektima, država objavila predaju. Zaključeno je da se raspoloživim instrumentima kontrole tržišta promet goriva u sivoj zoni ne može svesti na prihvatljivu meru i doneta je odluku da se pokrene nacionalni program markiranja derivata nafte. Doneta je odluka da potrošači u svom i opštem interesu finansiraju taj program, tako što će pri kupovini svake litre goriva plaćati određenu naknadu. Tačnije u njihovo ime će tu naknadu plaćati proizvođači i uvoznici goriva, ali u suštini je to trošak koji opterećuje cenu goriva i na kraju ide na teret potrošača.

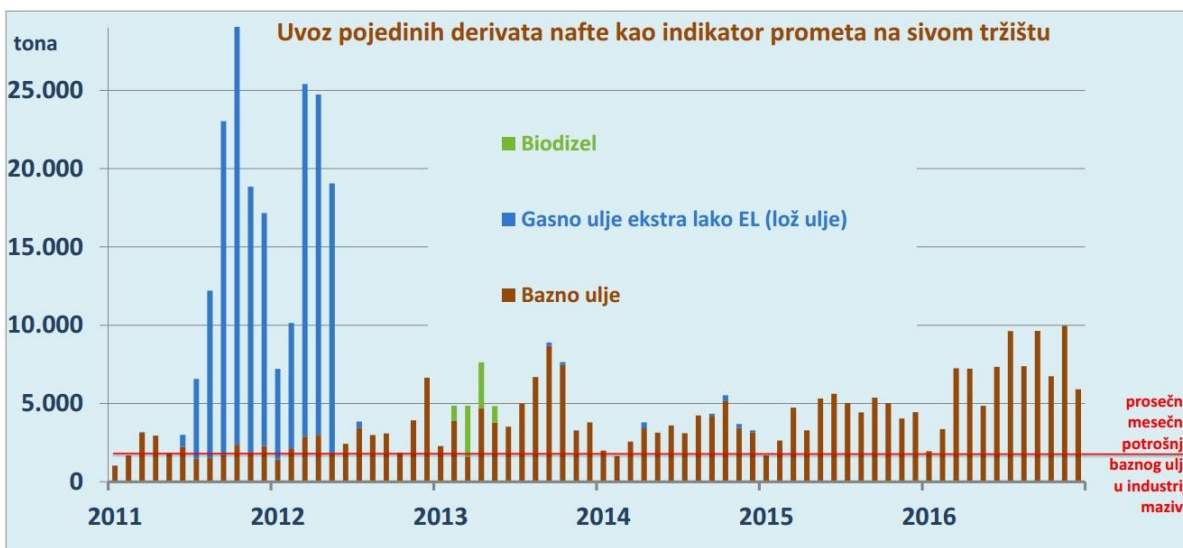

Program markiranja i odgovor mešetara

Programom markiranja su predviđene brojne kontrole koncentracije markera u kanalima veleprodaje, transportnim sredstvima i benzinskim stanicama, čime je u velikoj meri sužen prostor za ilegalno namešavanje neakciznih derivata nafte. Često prisustvo inspektora na maloprodajnim objektima je obeshrabrilo i najupornije mešetare, tako da se sivo tržište u velikoj meri povuklo sa benzinskih stanica. Međutim podaci o uvozu, pre svega baznog ulja kao svojevrzni indikator pokazuju da su pronađeni novi kanali prodaje. Od 2013. uvoz je iz godine u godinu sve veći i za prvih deset meseci 2016. je dostigao nivo od 65.000 t što za oko tri puta prevazilazi realne godišnje potrebe industrije maziva, koja bazno ulje koristi kao sirovinu. Procenjuje se da će do kraja 2016. ukoliko nešto hitno ne bude učinjeno, država biti uskraćena za oko 30 miliona evra prihoda od akciza. I svakako nismo dozvoliti da zbog ovako velikih brojeva u senku padnu nevolje sa kojima se sreću legalni distributeri goriva. Sasvim izvesno, do kraja godine će najmanje 40.000 t baznog ulja biti namešano u legalno dizel gorivo i ukoliko pretpostavimo da svaka litra ovog „akcizno razblaženog“ dizela ima 20% baznog ulja to znači da će na tržištu Srbije u toku 2016. godine biti prodato oko 200.000 t dizela po ceni koja je nedostižna za sve legalne distributere goriva.

Praktično svi oni bi morali u svojim kalkulacijama da uzmu u obzir da im je više oko 13% potrošnje dizela bilo nedostupno. Ovoga puta nećemo insistirati na tome da treba otpisati još jedan doduše znatno manji deo tržišta, jer već duže vreme stanovnici pograničnih mesta prema Bosni i Hercegovini i Makedoniji gorivo ne kupuju na domaćim benzinskim stanicama. Ne retko količine goriva koje se dopremaju iz susednih zemljama u pogonskim rezervoarima vozila, blago rečeno, prevazilaze potrebe kupca, što znači da je otvoren još jedan izvor goriva na koji neće biti naplaćena akciza u Srbiji. Sivo tržište se zapravo migriralo i za plasman svoje robe koristi legalne isporuke velikim kupcima u veleprodaji, koje se usput na točkovima „akcizno razblažuju“, kao i potpuno ilegalnu kućnu dostavu unapred „akcizno razblaženog“ goriva. Sivo tržište se preselilo na prostor koji je manje kontrolisan i na osnovu rasta uvoza baznog ulja, može se konstatovati da se tu oseća prilično bezbedno.

Ovu ilegalnu praksu nije uspeo da predupredi ni u međuvremenu pokrenut program monitoringa kvaliteta goriva, jer je i on fokusiran na analizu uzoraka uzetih na istim mestima na kojima se kontroliše i koncentracija markera u gorivu, tj. zaobilazi novorazvijene kanale ubacivanja neakciznih proizvoda.

Tri nameta na teret potrošača

Treba napomenuti da je Srbija kao kandidat za članstvo u Evropskoj uniji svakako imala obavezu da uvede program monitoringa kvaliteta goriva i da on nije uveden „u žaru borbe“ protiv sivog tržišta. Ali za razliku od svih ostalih država EU, realizacija programa se ne finansira iz postojećih budžetskih prihoda, već iz novouvedene naknade. Tako da potrošači u Srbiji pored inspekcijskog nadzora koji se finansira iz budžeta, dakle pored ostalog i iz akcize na gorivo, plaćaju još dve naknade za kontrolu tržišta motonih goriva, naknadu za markiranje i naknadu za monitoring kvaliteta.

Kada se podvuče crta nameće se zaključak da bi, posle uvođenja niza dobro smišljenih, ali takođe i ishitrenih poteza, država trebalo da se osvrne i dobro preispitata ceo sistem kontrole tržišta nafte i derivata nafte. Sistem kontrole nije nimalo jeftin, a tržišni pokazatelji upućuju na zaključak da je pored svega učinjenog siva zona ponovo u rastu. Udruženje naftnih kompanija Srbije je spremno da pruži stručnu pomoć u pronalaženju efikasnijih rešenja kontrole.

Posebno naglašavamo da UNKS svoje stavove bazira na iskustvima članova koji su u sastavu internacionalnih kompanija i imaju bogato iskustvo poslovanja na razvijenim tržištima evropskih zemalja.

Uz puno uvažavanje balkanskih i srpskih specifičnosti, koristeći iskustva drugih možemo da uštedimo vreme i dođemo do najefikasnijeg mogućeg sistema kontrole tržišta. Najbolji primer za to je nedavno okončan projekat podržan od strane Centralno-istočne inicijative sa sedištem u Trstu. Nosio realizacije projekta su bili Nacionalni naftni komitet Srbije, čiji je UNKS član i Univerzitet u Pragu, uz učešće predstavnika državnih organa nadležni za sprovođenje monitoringa kvaliteta goriva, iz obe zemlje. Iz veoma korisne razmene iskustava proistekle su dragocene preporuke za unapređenje srpskog sistema monitoringa kvaliteta goriva, ali je pored ostalog izvučena je pouka, da bi ovakav vid saradnje trebalo ubuduće uspostavljati pre usvajanja propisa.

ANALIZE EKSPERATA

ŠVERC GORIVA - MILIJARDERSKI „BIZNIS“

Piše: Aleksandar Nedučin, stručni saradnik Biltena NNKS

Šverc kao pojava, za neke i vrlo unosan posao, potiče iz vremena kada su doneti prvi zakoni u oblasti trgovine, kada su uvedeni nameti (porezi, takse i sl.) za određenu vrstu robe. U Engleskoj je to bilo još u 13. veku. Najčešće se identifikuje sa krijumčarenjem – ilegalnim prevozom preko granice. Zabrana proizvodnje i zabrana uvoza ili izvoza pojedinih roba takođe biva izvanredan motiv za pribegavanje nelegalnom vidu trgovine. Primer Opijumskog rata između Engleske i Kine iz 1939. godine pokazuje dokle trka za profitom može čak i države da dovede. Uz oružje, drogu, ljude, šverc goriva se ubraja među najunosnije.

“Prelivanje“ goriva preko državnih granica se danas dešava van svake kontrole (što ni u kom slučaju ne znači da ne može da se odvija i uz maksimalnu kontrolu vlasti kada se radi o državnom „poslu“) na svim meridijanima, između zemalja u kojima razlika u ceni benzina i dizel goriva nije zanemarljiva.

Šverc se, dakle, svodi na prevaru, na izbegavanje poreza i na zloupotrebu podsticaja u vidu subvencija ili nekog drugog vida novčane pomoći od strane vlade jedne zemlje, usmerenih na pomoć socijalno ugroženim slojevima, ili, kao pomoć u grani privrede koju treba razvijati. Gubici na globalnom nivou usled ovakvih nelegalnih radnji mere se milijardama dolara svake godine. Procene su da je samo prevara na porezu na gorivo 2013. godine Evropu koštala preko 4 milijarde dolara.

Osnovni oblici u kojima se šverc goriva pojavljuje su: krijumčarenje, krađa, mešanje jeftinijih i skupljih goriva, razblaživanje gorivom nižeg kvaliteta ili

rastvaračima, „pranje“ goriva, pri čemu se iz njega uklanjaju boje, odnosno markeri koji se koriste da bi se označila akcizna roba.

Kod poslednje navedenog, dizel se nabavlja u zemlji u kojoj je njegova cena niža od one na domaćem tržištu, i nakon hemijskog tretmana u odgovarajućem „postrojenju“ prodaje se po punoj komercijalnoj ceni. Ovo je, na primer, slučaj u **Republici Irskoj**, gde se jeftinije dizel gorivo namenjeno poljoprivredi nakon uklanjanja zelene boje prodaje kao skuplji, većom stopom poreza opterećeni putni dizel. Iz razlike u ceni (1,22 evra naspram 0,75 evra - podatak iz 2015. godine) se vidi da se može ostvariti profit od preko 60%. Na stotine ovakvih postrojenja je otkriveno do sada na celoj njenoj teritoriji. Kapacitet jednog od zaplenjenih je, primera radi, bio 20 miliona litara godišnje. Kao odgovor na ovaj vid ilegalne trgovine, Irska je prošle godine uvela bezbojni marker za dizel gorivo, ali za sada još nema informacija o stepenu postignute efikasnosti ovog iznuđenog poteza.

Samo na čišćenje mulja preostalog nakon operacije „pranja“ goriva na više od hiljadu lokacija na kojima je tajno odlagan, u periodu od 2008. godine do danas je potrošeno u Irskoj 6,7 miliona evra.

Poljska slovi za jednog od glavnih izvora krijumčarenog goriva i za Irsku i za Englesku. Sredinom marta ove godine je cena dizel goriva u Poljskoj bila 0,91 evro, u Irskoj 1,10, a u Engleskoj 1,30.

Šverc goriva se u Evropi, s obzirom na broj stanovnika, obavlja se u velikoj meri na ostrvu Irska između Republike Irske (zvaničan naziv Irska, suverena država, sa 5/6 teritorije ostrva i 4,6 miliona stanovnika, valuta evro) i Severne Irske (pripada Britaniji, ostatak ostrva i 1,8 miliona stanovnika, valuta funta sterlinga), zahvaljujući razlici u ceni s jedne strane, i fluktuaciji kursa valuta s druge. Trenutna situacija na tržištu svakodnevno diktira u kom smeru će da „ide“ dizel a u kom smeru benzin.

Republika Irska gubi 300 miliona dolara godišnje zbog prekograničnog šverca goriva, (vozila opremljena sa uskladištenim prokrijumčarenim gorivom, crevima i pumpom - tzv. mobilne pumpe, možda i nisu njihov izum ali efikasno tamo delaju). **Poljska** je 2012. izgubila oko 950 miliona dolara, **Engleska** u periodu 2008/2009 oko 1,7 milijarde funti, **Grčka** po 600 miliona evra svake godine. Na osnovu podataka iz 2013. godine, na tržištu Češke je

bilo 20% ilegalnog goriva, u Poljskoj je 13% dizela registrovano sa neplaćenim dažbinama državi.

Kada je u **Rusiji** cena litre dizel goriva bila 0,71 evro, u susednoj Poljskoj je bila 1,34. Sumnjalo se da se dizel iz Rusije, Belorusije i baltičkih zemalja mešao sa domaćim poljskim, i prodavao kao biodizel.

Svaki četrti **Litvanac** po svom priznanju kupuje gorivo na crnom tržištu koje se snabdeva iz Rusije i Belorusije. Međutim, primećeno je da naglim padom temperature raste procenat prodatog goriva na regularnim pumpama, što se objašnjava činjenicom da se na ulici „valja“ i gorivo nižeg kvaliteta, čije korišćenje pod ostrim zimskim uslovima biva u najmanju ruku rizično.

Bugarska štampa je maja meseca objavila da se na njihovom tržištu nalazi gorivo proizvedeno na teritoriji koja je pod kontrolom terorističkih grupa koje pripadaju tzv. Islamskoj državi i u zemlju ulazi preko crnomorskih luka, Varne i Burgasa. Takav benzin se razlikuje u kvalitetu po 20-40% u odnosu na kvalitet definisanom evropskim normama, dok je za dizel ta razlika drastičnija, i iznosi 35-70%.

U Grčkoj, koja ima veoma visoke cene goriva, u praksi se javlja više načina ilegalne prodaje. Grčka je objavila da je 2013. godine njen izvoz goriva u Tusku bio na nivou od 612,3 miliona evra. Turska je, sa svoje strane, objavila da iz Grčke te godine uvezeno goriva u vrednosti od 418,8 miliona evra. To je ono što je registrovano kao „nestalo“, a ostatak do 600 miliona evra štete (potvrda koliko je njen dijapazon širok i elastičan dolazi od procena da dostiže i jednu milijardu evra godišnje) su posredni i neposredni gubici države od ilegalno unetih količina u zemlju i prodatih na crnom tržištu. Naručeni dizel za brodove neopterećen carinom biva samo delom utovaren a ostatak ilegalno negde uskladišten (papirima, naravno, pokrivena kompletna količina), cisterne sa deklariranim izvoznim dizel gorivom koje se nakon izlaska iz zemlje neistovarene vraćaju, samo su neki od tamo veoma odomaćenog oblika šverca.

U Italiji je prošle godine otkriven lanac švercera koji se protezao još na Nemačku, Englesku, Maltu, Grčku i Češku, koji je uvezio dizel pod firmom manje oporezovanog ulja za podmazivanje. Šteta na neplaćenim dažbinama državi procenjena je na 15 miliona evra.

Da ni **Nemačka** nije izuzeta sa ove mape šverca, govori krađa 87 auto-cisterni od po 10.000 litara sa gorivom iz rafinerije Karlsrue, u periodu 2011/2012. godine. Radnik koji je omogućavao neregistrovan izlazak cisterni dobijao je 300 evra po svakoj od njih.

Azija, Bliski istok, Afrika, Južna Amerika...

U Aziji, Malezija drži cenu dizel goriva na niskom nivou zahvaljujući državnim subvencijama (u 2014. god. dizel sa 40%), čineći ga dostupnim širokom sloju svojih, ali švercu zahvaljujući, i određenim socijalnim kategorijama građana susednih zemalja, posebno u Tajlandu i Indoneziji.

Šverc goriva iz Irana u susedne zemlje (Avganistan, Pakistan, pa odatle čak i do Indije) je 2013. godine bio vredan više od 7 milijardi dolara. Godine 2009. je 17% dnevne proizvodnje (oko 30 hiljada tona) bivalo prebačeno ilegalnim putevima preko granice.

Na Bliskom istoku, iz Saudijske Arabije se švercuje gorivo u UA Emirate i Jordan, a iz Emirata u afričke zemlje.

Alžir godišnje gubi oko 2 milijarde dolara ilegalnim „izvozom“ svog goriva u Maroko i Tunis.

Verovatno da haotična politička situacija u Libiji pogoduje da se transkontinentalni šverc odvija intenzivno u pravcu Malte i Italije (Sicilije).

Iz Nigerije se godišnje u Benin prokrijumčari goriva u vrednosti od 250 miliona dolara.

Samo šverc goriva u Kolumbiju staje Venecuelu 1,4 milijarde godišnje (oko 4.000 tona na dan), potvrđeno je na sastanku dveju vlada 2013. god.

Srbija – eldorado za švec goriva

Ako se neko navikao tokom poslednjih decenija na uslove u kojima šverc goriva može da procveta, onda je to Srbija sa okruženjem. Bonovi za benzin 80-ih, sankcije i potom bombardovanje rafinerija 90-ih, skuplje gorivo u odnosu na okruženje, danas... Zbog toga će, sudeći po domaćoj štampi iz avgusta ove godine, na konto oko 150.000 tona prošvercovanog goriva država Srbija izgubiti ove godine do 100 miliona dolara (neplaćene akcize i PDV). Koliko se ovaj vid trgovine odomaćio i prati savremene tokove, govori da ni kućna dostava (porudžbine za sada još ne idu preko interneta, ali ko zna dokle) nije neuobičajena. Jedino se iz Mađarske, Hrvatske i Crne Gore od okolnih zemalja ne doprema ilegalno gorivo, što je navelo predsednika Udruženja privatnih naftaša Srbije da izjavi štampi da se praktično samo jezgro Srbije snabdeva na pumpama.

Upoređivanjem količina uvezenog baznog ulja ove godine i realne potrebe za njim na našem tržištu, pojavljuje se višak od oko 40.000 tona koje će, veruje se, završiti u evrodizel gorivu kome se dodaje u količini od oko 20%.

U rukama organizovanog kriminala

S obzirom na visinu zarade kao rezultat, ilegalna trgovina gorivom je generalno u svetu u rukama organizovanog kriminala, koji zatim iz, na ovaj način stvorenih fondova, finansira druge aktivnosti iz svog delokruga rada. Finansiranje terorizama različitih predznaka (od ideoloških do separatističkih) može takođe biti cilj. Spekuliše se da se i IRA nalazi iza jednog dela šverca u Irskoj. Ipak, kada se radi o krijumčarenju manjih količina goriva, na crnom tržištu se pojavljuje i veliki broj nezavisnih, individualnih aktera, koji su van rigidno vertikalno ustrojenih i organizovanih klanova, što je gotovo nezamislivo kada se radi o švercu oružja, droge i ljudi.

I na kraju, negativne efekte ilegalne trgovine gorivom osećaju države umanjnjem naplate dažbina, naftne kompanije umanjnjem prihoda, životna sredina sagorevanjem nekvalitetnih goriva (kao što je sagorevanje kvalitetnih ne obogaćuje!) i nelegalnim odlaganjima mulja nakon „pranja“, građani povećanim troškovima održavanja svojih vozila korišćenjem neadekvatnog goriva i smanjenjem njihovog životnog veka. Bez obzira na mere i načine kojima države pribegavaju kako bi je sprečile, ili bar na donekle razumni nivo smanjile štetu koju trpe, uslove za njegovo pojavljivanje jednostavno nije moguće eliminisati, a iskustva kojima su primamljivom zaradom izloženi potencijalni učesnici, suviše su velika da bi im se odolelo.

OSVRT:

PREŽIVLJAVANJE POD SANKCIJAMA

Piše: I. G. Balčin

Vreme pod sankcijama (1992 – 1995. godina), je vreme kada su uspostavljeni kanali “sive trgovine” derivatima nafte, kao jedini mogući odgovor na nestašicu na tržištu bivše SR Jugoslavije.

U tom vremenu, cena derivata nafte na srpskom tržištu bila je 300% veća od cene na okolnim tržištima.

Iako u uspostavljenom lancu snabdevanja dolazi do enormnog bogaćenja malih grupa, sankcije koje su uvedene Jugoslaviji donosile su istovremeno ozbiljne ekonomske štete i zemljama u okruženju. Karakteristična je izjava u to vreme predsednika Rumunije Iona Iliescu da je njegova zemlja pretrpela oko 7 milijardi dolara direktnih šteta uvođenjem sankcija Jugoslaviji.

Prema procenama, najveće količinama derivata nafte koje su ne legalno uvezene na teritoriju Jugoslavije dolazile su sledećim kanalima:

1. Reka Dunav
2. Jezero Skadar
3. Cevovod Temišvar – Pančevo (?)

Značajne količine derivata nafte uvezene su iz Grčke preko Makedonije i Bugarske. (slika 1)

Slika 1: Kanali snabdevanja Jugoslavije naftom i derivatima za vreme sankcija

Prema istom izvoru, najveća količina nafte uvezena je iz Rusije, a na osnovu batler aranžmana žito za naftu. Procenjuje se da je vrednost ovog posla iznosila između 100- 250 \$ miliona godišnje.

Što se tiče kanala snabdevanja derivatima nafte iz Albanije smatra se da je dnevna vrednost ovog "biznisa" iznosila oko 1 milion dolara. Prema izjavama nekih albanskih političara, najveći nelegalni uvoz registrovan je 1994. godine, kada je uspostavljen transport derivata nafte železnicom na trasi Drač – Podgorica. Samo u septembru 1994. godine, ovim kanalom je "uvezeno" preko 1.000 tona derivata.

Bivši albanski premijer Sali Beriša, izjavio je jednom prilikom, da je vlada Albanije tolerisala šverc derivata nafte. Ovo je objasnio njihovom procenom da se Srbija snabdevala dovoljnim količinama derivata nafte putem Dunava, dok stanovništvo Kosova i Crne Gore nije imalo pristup ovim količinama.

U političkim previranjima u Rumuniji 1998 godine, podignuta je optužnica protiv bivšeg generalnog direktora Solventul-a petrohemijskog kompleksa i njegovih saradnika da su u periodu oktobar 1993 godine do marta 1995 godine koristili cevovod (koji još uvek postoji u oštećenom stanju) između Temišvara (Sloventul kompleks) i Pančeva (Petrohemija) za ilegalni transport 8.000 tona benzina i 38.000 tona dizela.

Tako je kažu bilo....

I. G. Balčin

Literatura

1. Smuggling in Southeast Europe, CSD, Sofia, 2002. ISBN 954-477-099-2
2. Romania: Previous Government Charged With Smuggling Oil To Serbia, <http://www.rferl.org/a/1088160.html> (pristupljeno, decembar 2016)
3. *Bonner R., Embargoed Fuel Sent To Serbs via Albania, NewYork Times, April 2, 1995*
4. Albania Smuggled Oil to Milosevic Regime, <http://english.ohmynews.com/index.asp> (pristupljeno, decembar 2016)
5. Rodina V., Romanian smugglers to Serbia caught, <http://www.upi.com/Archives/1995/03/13/Romanian-smugglers-to-Serbia-caught/7643795070800/>, (pristupljeno, decembar 2016)

VESTI IZ WPC I NNKS

SEDNICA SVETSKOG NAFTNOG SVETA

MANAMA - U glavnom gradu kraljevine Bahrein Manami, održani su od 13. do 15. decembra sednica Programskog odbora 22. Svetskog naftnog kongresa i zasedanje Svetskog naftnog sveta. Na sednici Programskog odbora utvrđen je konačan Program za 22. Svetski naftni kongres.

Nacionalni naftni komitet Srbije ima obavezu da u okviru posebne sesije 22. Svetskog naftnog kongresa prezentira rezultate WPC expert radionice koja je održao u junu 2016. godine u Beogradu pod nazivom PERSPECTIVES OF THE PETROLEUM INDUSTRY IN THE FUTURE ENERGY MIX.

Hjuston domaćin 23. kongresa WPC

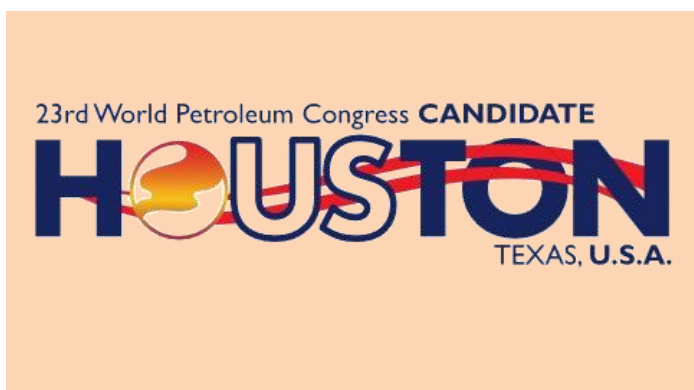
Na zasedanju Svetskog naftnog saveta, pored razmatranja izveštaja o radu predsednika, potpredsednika i WPC sekretarijata, izabran je i domaćin sledećeg 23. Svetskog naftnog kongresa. Kandidati su bili Vankuver Kanada i Hjuston SAD. Predstavnicima 35 zemalja članica WPC odlučili su velikom većinom glasova da Hjuston bude domaćin sledeće "Naftne olimpijade". Inače, ovo je bio treći pokušaj Hjustona da organizuje Svetski naftni kongres.

Maksimalne mere obezbeđenja učesnika

U toku zasedanja Programskog odbora i WPC saveta, posebna pažnja je bila posvećena organizaciji i sigurnosti 22. Svetskog naftnog kongresa u Istanbulu 2017. godine. Zasedanjima su prisustvovali predstavnici organizacionog odbora na čelu sa Besim Sismanom, CEO Turkish Petroleum-a. U posebnom izlaganju direktora Sistema sigurnosti 22. WPC 2017, istaknuto je da će preko 22.0000 pripadnika službi bezbednosti Turske obezbeđivati učesnike kongresa u prvom prstenu.

U ime Nacionalnog naftnog komiteta Srbije na sednici Programskog odbora i zasedanju WPC saveta učestvovali su prof. dr Slobodan Sokolović potpredsednik i generalni sekretar NNKS dr Goran Radosavljević.

Članice NNKS

NAFTNA INDUSTRIJA SRBIJE

ODBOR DIREKTORA NIS-a USVOJIO BIZNIS PLAN KOMPANIJE ZA 2017. GODINU

Odbor direktora NIS-a usvojio je 6. decembra Biznis plan kompanije za 2017. godinu. U skladu sa usvojenim dokumentom, prioriteti NIS-a ostaju investicije u ključne razvojne projekte, povećanje operativne efikasnosti, kao i očuvanje profitabilnosti biznisa, uprkos složenim makroekonomskim uslovima i tržišnim prilikama.

Odbor direktora je potvrdio investicioni program NIS-a za 2017. godinu u iznosu od 28,6 milijardi dinara, odnosno 6 odsto više u poređenju sa 2016. godinom. U oblasti istraživanja i proizvodnje Biznis plan predviđa povećanje resursne baze i realizaciju programa bušenja i geološko-tehničkih mera na profitabilnim investicionim projektima, uz korišćenje podataka dobijenih regionalnim modelovanjem Panonskog basena. Prioritet u segmentu servisa biće povećanje efikasnosti, korišćenje novih tehnologija, kao i pružanje usluga trećim licima, pre svega povećanje prisustva kompanije na tržištu servisnih usluga Evropske unije.

U oblasti prerade nafte NIS će nastaviti sa realizacijom druge faze modernizacije prerađivačkih kapaciteta i projekata koji su usmereni na povećanje operativne i energetske efikasnosti. U 2017. godini će se nastaviti sa aktivnostima na projektu „Duboka prerada“ usmerenih na proširenje asortimana i maksimizaciju proizvodnje visokoprofitabilnih

derivata. Kada je reč o prometu, kompanija planira dalji razvoj premijalnih brendiranih goriva, modernizaciju maloprodajne mreže u Srbiji i zemljama regiona Balkana, kao i razvoj dodatnih usluga na maloprodajnim objektima NIS-a.

NIS će i u 2017. godini nastaviti sa diversifikacijom poslovanja, pre svega kada je reč o projektima u oblasti energetike i proizvodnje i prodaje električne energije. Biznis planom su za sledeću godinu predviđene aktivnosti na izgradnji Termoelektrane-toplane u Pančevu kapaciteta 140 MW, kao i aktivnosti na izgradnji vetroparka „Plandište“. Pored toga u fokusu će biti i razvoj projekata u oblasti komprimovanog prirodnog gasa, pre svega izgradnja postrojenja za KPG „Ostrovo“ i dalji razvoj maloprodaje u ovom segmentu.

NIS će takođe ostati posvećen sprovođenju mera za povećanje operativne efikasnosti kao ključnom odgovoru na nepovoljne tržišne trendove. Utvrđeno je da u NIS-u potencijal za povećanje operativne efikasnosti iznosi 9,9 milijardi dinara u periodu 2017-2019. godine.

Vadim Jakovljević, predsednik Odbora direktora NIS-a i prvi zamenik generalnog direktora kompanije „Gasprom njeft“ je izjavio :

„Realizacija usvojenog Biznis plana će omogućiti kompaniji NIS da i sledeće godine očuva profitabilnost i da nastavi sa realizacijom ključnih investicionih projekata, koji su od velikog značaja za ekonomiju Srbije i region Balkana u celini. Ponosimo se činjenicom da NIS postiže dobre rezultate, pokazujući otpornost na uticaj nestabilne makrosredine. U 2017. godini NIS će nastaviti sa realizacijom biznis-strategije, čiji je osnovni cilj – postati regionalni energetski lider“.

PREDSTAVLJENA MAKETA KUPOLE HRAMA SVETOG SAVE, ČIJE OSLIKAVANJE FINANSIRA „GASPROM NJEFT“

U Ruskom domu u Beogradu, 3. decembra svečano je predstavljena maketa unutrašnje dekoracije kupole Hrama Svetog Save, čije oslikavanje finansira kompanija „Gasprom njeft“, u sklopu programa podrške humanitarnim projektima u oblasti kulture i očuvanja istorijskog nasleđa Srbije.

Svečanosti su prisustvovali Tomislav Nikolić, predsednik Srbije, u svojstvu predsednika Glavnog odbora Društva za podizanje Hrama, zatim Aleksandar Čepurin, ambasador Rusije u Srbiji, Aleksandr Dibalj, član Upravnog odbora kompanije „Gasprom njeft“, Episkop Toplički Arsenije, kao i Ljubov Glebova, direktor ruske Federalne državne agencije „Rossotrudničestvo“.

Maketa je urađena u razmeri 1:40 i sadrži skice mozaične kompozicije budućeg izgleda kupole. Posetioци Ruskog doma moći će da pogledaju maketu, koja će biti izložena sve do završetka radova, koji je planiran krajem 2017. godine.

Ugovor o donaciji kojim kompanija „Gasprom njeft“ donira četiri miliona evra za dekoraciju unutrašnje kupole Hrama Svetog Save potpisan je u avgustu ove

godine. Reč je o površini od 1.230 kvadratnih metara koji će biti dekorisani tehnikom mozaika, uz korišćenje stakla i prirodnog kamena. Rukovodilac umetničkih radova na uređenju Hrama je akademik Nikolaj Muhin, član ruske Akademije umetnosti i narodni umetnik Rusije. Koordinator u ovom projektu je ruska Federalna državna agencija „Rossotrudničestvo“.

„Danas predstavljamo srpskoj i svetskoj javnosti iskonsku vezu između ruskog i srpskog naroda, koja se najpre pokazuje na maketi, a nakon toga i na kupoli Hrama Svetog Save. Ta veza je starija od svih nas, ali će isto tako i trajati mnogo duže od nas“, rekao je prilikom svečanog predavljanja makete Tomislav Nikolić, predsednik Srbije.

Ambasador Rusije u Srbiji Aleksandar Čepurin je istakao da će Hram Svetog

Save postati centar pravoslavlja u savremenom svetu i vizit karta Beograda i srpskog duha. On je takođe rekao da svaki pravoslavac koji dođe u Beograd već sada obavezno svraća u Hram Svetog Save. On se zahvalio kompaniji Gasprom njeft koja je dala veliki doprinos Hramu Svetog Save i izrazio uverenost da će 1230 kvadratnih metara kupole do kraja 2017. godine zasijati bajkovitim svetlom.

Član Upravnog odbora Gasprom njefta Aleksandar Dibalj je istakao da je Hram simbol prijateljstva ruskog i srpskog naroda. On je takođe preneo čestitke svim učesnicima projekta na dosadašnjim dostignućima i rekao da ćemo svi uskoro uživati u završenom mozaiku, na radost svih pravoslavnih hrišćana.

Episkop Toplički Arsenije je u ime Patrijarha srpskog Irineja, preneo čestitke i blagoslov povodom ovog velikog događaja.

„Naš današnji susret povodom predstavljanja makete kupole Hrama Svetog Save je veoma značajan. Svi

žitelji ove zemlje, kao i njeni posetioци moći će da uživaju u predstojećem izgledu dekorisane kupole Hrama“, izjavila je Ljubov Glebova, rukovodilac ruske Federalne agencije Rossotrudničestvo.

Hram Svetog Save na Vračaru je najvažniji spomenik arhitekture u Srbiji i jedan od najvećih pravoslavnih hramova u svetu. Izgrađen je na mestu na kojem su otomanske vlasti 1594. godine spalile mošti Svetog Save. Hram je projektovan krajem 19. veka, a izgradnja je započela tek 1935. godine, međutim odložena je zbog početka Drugog svetskog rata. Podizanje kupole je završeno 1989. godine, a zvanično je Hram otvoren 2004. godine.

MEMORANDUM O SARADNJI SA UNIVERZITETOM „LOBAČEVSKI“ IZ RUSKE FEDERACIJE

Predstavnici kompanije NIS i Univerziteta „Lobačevski“ iz Nižnjeg Novgoroda u Ruskoj Federaciji potpisali su Memorandum o strateškoj saradnji u oblasti obrazovanja, razvoja naučnih istraživanja i razmene znanja.

U ime kompanije NIS Memorandum je potpisao Andrej Šibanov, zamenik generalnog direktora i direktor Funkcije za organizaciona pitanja, a u ime Univerziteta „Lobačevski“ rektor Jevgenij Vladimirovič Čuprunov.

Memorandumom o saradnji između NIS-a i Univerziteta „Lobačevski“ je predviđena podrška održavanju međunarodne olimpijade iz ruskog jezika koju organizuje NIS, kao i pri obezbeđivanju stipendija za školovanje najboljih učesnika te manifestacije na Univerzitetu iz Rusije. Takođe, biće uspostavljena saradnja na promovisanju obrazovanja na ruskom jeziku i učenja ruskog jezika u Srbiji. Prema sporazumu, predstavnici NIS-a će biti

gostujući predavači na Univerzitetu „Lobačevski“, dok će studenti te visokoškolske institucije moći da učestvuju u programima NIS-a namenjenim mladima. Studenti i postdiplomci Univerziteta „Lobačevski“ koji su iz Srbije biće primljeni na stažiranje u NIS-u.

Razmena znanja između dve strane biće posebno realizovana u okviru korporativnog programa kompanije NIS „Energija znanja“ koji podrazumeva partnerstvo sa obrazovnim institucijama sa ciljem unapređenja uslova za obrazovanje i školovanje mladih stručnjaka. Kompanija NIS je do sada potpisala 46 sporazuma sa domaćim i međunarodnim naučnim i obrazovnim ustanovama.

Pored NIS-a, predstavnici Univerziteta „Lobačevski“ potpisali su Memorandum o saradnji sa Univerzitetom u Novom Sadu. Takođe su potpisani sporazumi o saradnji između Filozofskog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu i Filološkog fakulteta Univerziteta „Lobačevski“, Pedagoškog fakulteta u Somboru Univerziteta u Novom Sadu i Filološkog fakulteta Univerziteta „Lobačevski“, Tehnološkog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu i Hemijskog fakulteta Univerziteta „Lobačevski“.

Nacionalni istraživački Državni univerzitet „N. I. Lobačevski“ osnovan je 1916. godine. Danas je Univerzitet „Lobačevski“ svetski priznata obrazovna ustanova i jedan od najboljih ruskih univerziteta klasičnog tipa i najvećih naučnih, inovacionih i kulturnih centara Rusije. Univerzitet je član Evropske asocijacije univerziteta (EUA) i tesno saraduje sa Ruskom akademijom nauka i najvećim visokotehnoškim međunarodnim kompanijama.

NA MEĐUNARODNOJ KONFERENCIJI BEOGRADSKE BERZE PREDSTAVLJENE INOVACIJE U PRIPREMI GASA

NIS je u okviru 15. Međunarodne konferencije Beogradske berze „Upgrade Belgrade 2016“ predstavio svoja dostignuća iz oblasti proizvodnje prirodnog gasa i prezentovao Amino postrojenje, koje je ove godine počelo sa radom u okviru Pogona za pripremu i transport nafte i gasa u Elemiru.

Amino postrojenje je namenjeno povećanju kvaliteta domaćeg prirodnog gasa, koje se postiže izdvajanjem ugljen dioksida i ostalih gasnih primesa. Tehnologija koja se primenjuje u njegovom radu je HiPACT (High Pressure Acidgas Capture Technology), jedna od najsavremenijih metoda u procesu prerade gasa, a ujedno i jedinstvena ove vrste u Evropi.

Kao društveno odgovorna kompanija, NIS je investicijom od 30 miliona evra u Amino postrojenje proizveo dvostruki efekat – pored povećanja kvaliteta gasa i njegovog obima, rad ovog savremenog postrojenja ima pozitivan ekološki efekat koji se ogleda u sprečavanju emisije ugljen dioksida u atmosferu i omogućava velike uštede toplotne i električne energije.

Rad Aminskog postrojenja na konferenciji je predstavila Mirjana Ostojić iz Bloka Istraživanje i proizvodnja NIS-a i tom prilikom istakla da kompanija proizvodi gas koji je na nivou kvaliteta uvoznog ruskog gasa, kao i da NIS na ovaj način doprinosi energetske stabilnosti Srbije.

NIS je i ove godine generalni sponzor Međunarodne konferencije Beogradske berze, koja okuplja najvažnije kompanije i finansijske eksperte iz Srbije i regiona.

NAFTAGAS NAFTNI SERVISI DOBITNIK NAGRADE PRIVREDNE KOMORE RUMUNSKOG OKRUGA TAMIŠ

Kćerka firma kompanije NIS, NAFTAGAS Naftni servisi, ogranak u Temišvaru, dobitnik je prve nagrade Trgovinske, industrijske i Poljoprivredne komore rumunskog okruga Timiš u kategoriji malih preduzeća u naftno-gasnom sektoru.

Nagrada je dodeljena za izvrsnost u poslovanju u sektoru uslužnih delatnosti u istraživanju i proizvodnji nafte i gasa za 2015 godinu.

Na svečanosti u rumunskom gradu Temišvaru nagradu je primio Miloš Ivanković, direktor ogranka firme u Rumuniji. Ceremonija dodele nagrada održana je u regionalnom poslovnom centru Privredne komore okruga Timiš, uz prisustvo više stotina zvaničnika iz poslovnog, kulturnog i javnog života u Rumuniji. Reč je o nagradi koju Privredna komora Timiš već 23 godine dodeljuje vodećim kompanijama koji deluju u tom okrugu na zapadu Rumunije.

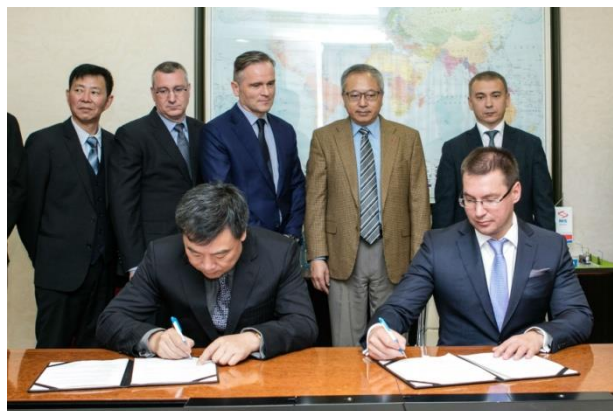
Nagrada za NAFTAGAS Naftne servise nova je potvrda da su NIS i njene kćerke kompanije i u regionu prepoznati kao pouzdani partneri i poslovni subjekti koji doprinose ekonomiji oblasti u kojoj posluju. Takođe, ova nagrada je novi podstrek za NIS da ojača svoje prisustvo u regionu i nastavi da bude značajan investitor i poslodavac u svom sektoru.

NAFTAGAS Naftni servisi posluju na teritoriji Rumunije od 2013. godine i do sada su, između ostalog, obavili dva velika projekta seizmičkih ispitivanja na zapadu Rumunije. U zavisnosti od obima i intenziteta projekta, kompanija angažuje i znatan broj kooperanata i radnika. NAFTAGAS Naftni servisi poseduju sertifikat za rad u Evropskoj uniji. Servisni kapaciteti NIS-a poseduju opremu, postrojenja i transportna sredstva koja su neophodna za pružanje usluga u oblasti istraživanja i proizvodnje nafte i gasa. Cilj NIS-a je da poveća prisustvo svojih servisa u okruženju i na međunarodnom tržištu.

POTPISAN SPORAZUM O SARADNJI U OBLASTI RAZVOJA GEOTERMALNE ENERGIJE U SRBIJI

Srpska energetska kompanija NIS i „Betec“, firma za geotermalni razvoj, potpisali su krajem oktobra u Beogradu Sporazum o saradnji u oblasti razvoja geotermalne energije u Srbiji. Kompanije će zajednički razvijati geotermalne aktivne zone u severnoj Srbiji otvaranjem novih proizvodnih bušotina i izgradnjom elektrana na bazi tehnologije proizvodnje električne energije na bušotinama. Planirano je da radovi na bušenju počnu 2017, a puštanje u rad prve elektrane planirano je godinu dana kasnije. Projekti takođe uključuju kombinovanu proizvodnju toplotne i električne energije.

NIS je jedna od najvećih vertikalno integrisanih energetskih kompanija u jugoistočnoj Evropi, čija je osnovna delatnost istraživanje, proizvodnja, prerada, prodaja i distribucija širokog spektra naftnih derivata, kao i realizacija energetskih projekata. U Srbiji, NIS poseduje rafinerijska postrojenja sa dva pogona, u Pančevu i Novom Sadu, i postrojenje za proizvodnju TNG, kao i mrežu stanica za snabdevanje gorivom u Srbiji i susednim zemljama. U skladu sa dugoročnom strategijom razvoja poslovanja izvan Srbije, NIS je proširio svoje poslovanje na regionalna tržišta Bosne i Hercegovine, Mađarske, Rumunije i Bugarske. NIS realizuje veliki broj projekata iz oblasti proizvodnje električne energije i geotermalne energije.

„Betec“ je kompanija za razvoj geotermalne energije koju je nedavno preuzeo KS Orka Renewables Pte Ltd Singapur (KS ORKA). KS ORKA je zajedničko preduzeće kompanije Zhejiang Kaishan Compressor Co Ltd (Kaishan), koja je kotirana na Šendžen berzi, i islandske kompanije Hugar Orka ehf. KS Orka spaja Kaishan tehnologiju proizvodnje energije i islandsku stručnost iz oblasti geotermalne energije i razvoja projekata i namerava da postane vodeća kompanija za proizvodnju energije iz geotermalnih izvora i otpada. KS Orka obezbeđuje projektu najiskusnije geotermalne stručnjake i eksperte iz oblasti razvoja energetike u svetu.

Kravčenko, generalni direktor NIS-a, je istakao: „NIS želi da doprinese rastu upotrebe obnovljivih izvora energije u Srbiji. Tokom prethodnih godina razvili smo veliki broj projekata iz oblasti energetske efikasnosti, posebno projekte kogeneracije – proizvodnje električne energije iz gasa. U saradnji sa našim partnerima mi ćemo nastaviti da razvijamo projekte eksploatacije geotermalnih izvora i doprinositi povećanju proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, kao i energetske stabilnosti Srbije.“

Kevin Cao, generalni direktor kompanije Kaishan, je naglasio: „KS Orka ima za cilj da postane vodeća svetska kompanija za razvoj i realizaciju geotermalnih projekata. Prioritet KS Orka su ulaganja u rastuće ekonomije, a naš cilj je razvoj proizvodnje energije u obimu od 500 MW u narednih pet godina. Saradnja sa NIS-om u Srbiji je važan korak ka postizanju tog cilja na Balkanu.“

NA SAJMU ENERGETIKE PREDSTAVLJENE INOVACIJE U POSLOVANJU

NIS je na ovogodišnjem 12. Međunarodnom sajmu energetike i 13. Međunarodnom sajmu zaštite životne sredine predstavila savremene tehnologije i inovacije u poslovanju, kao i nove projekte iz oblasti proizvodnje gasa, energetike i zaštite životne sredine.

Na štandu NIS-a posetioci su mogli da se upoznaju sa projektima koji kompaniji omogućavaju da zadrži leadersku poziciju u zemlji i koji su NIS-u omogućili da preraste iz naftne u energetska kompaniju. Prvog dana manifestacije, NIS je predstavio inovativni projekat za pripremu gasa za transport – Aminsko postrojenje. Rad ovog savremenog postrojenja omogućava povećanje kvaliteta domaćeg prirodnog gasa, putem izdvajanja ugljen dioksida i drugih gasnih primesa, dok istovremeno doprinosi i povećanju obima proizvodnje gasa. Osim pozitivnog biznis efekta, ovaj projekat ima i značajnu ekološku komponentu jer je tehnologija koja se koristi u Aminskom postrojenju jedna od ekološki najbezbednijih. Tehnologija koja se primenjuje u Aminskom postrojenju je HiPACT (High Pressure Acidgas Capture Technology), jedna od najefikasnijih među postojećim metodama u procesu prerade gasa. Postrojenje u Elemiru je prvo HiPACT postrojenje u Evropi, a kompanija NIS je uložila više od 30 miliona evra u projekat izgradnje Aminskog postrojenja za prečišćavanje prirodnog gasa.

Karakteristike i prednosti Aminskog postrojenja, koje radi u okviru NIS-ovog Pogona za pripremu i transport nafte i gasa u Elemiru, posetiocima Sajma je predstavila Mirjana Ostojić iz Bloka istraživanja i proizvodnja NIS-a. Predstavljanju Aminskog postrojenja su, između ostalih, prisustvovali i studenti sa smera Industrijsko inženjerstvo u eksploataciji nafte i gasa Tehničkog fakulteta „Mihajlo Pupin“ iz

Zrenjanina, koji su se ovom prilikom upoznali sa savremenom tehnologijom proizvodnje gasa. Otvaranje ovog smera na Tehničkom fakultetu inicirala je kompanija NIS, zbog potrebe za visokokvalifikovanim stručnim kadrom u eksploataciji nafte i gasa. Nakon predstavljanja postrojenja, studenti su učestvovali u kvizu, a najbolji su nagrađeni prigodnim poklonima.

U okviru nastupa na Sajmu energetike, NIS je predstavio svoj program kogeneracije, odnosno proizvodnje električne energije u mini elektranama, projekte iz oblasti zaštite životne sredine i postrojenja za prečišćavanje vode u Novom Miloševu.

NIS.EU

NIS БУДУЋНОСТ
НА ДЕЛУ

GAZPROM NEFT

DC-44502

DC-44

JP SRBIJAGAS

I OVE ZIME NAPUNJENO SKLADIŠTE GASA GARANTUJE SIGURNO SNABDEVANJE**AKCIONI PLAN ZA RAZDVAJANJE DELATNOSTI U SRBIJAGASU**

Ministarski savet Energetske zajednice jugoistočne Evrope nije u Sarajevu razmatrao sankcije protiv Srbije zbog Srbijagasa, pošto je naša zemlja pokazala spremnost da i operativno razdvoji delatnosti u tom preduzeću, rekao je sredinom oktobra, po završetku zasedanja tog tela EZ, ministar rudarstva i energetike Aleksandar Antić.

Ministar je rekao da je Ministarski savet Energetske zajednice konstatovao da je Vlada Srbije „iskazala spremnost i posvećenost da taj posao realizuje do kraja“, kao i to da su određene aktivnosti već realizovane. Sekretarijat Energetske zajednice je prvobitno stavio na dnevni red pitanje sankcija protiv Srbije zbog Srbijagasa, ali ga je povukao 12. oktobra posle dogovora sa ministrom energetike Srbije. To da je Srbija ostvarila napredak u restrukturiranju Srbijagasa i EPS-a, naglasili si i predstavnici Misije MMF-a, koji su krajem oktobra boravili u Beogradu.

SKLADIŠTE U BANATSKOM DVORU SPREMNO ZA PREDSTOJEĆU ZIMU

U Sankt Peterburgu je početkom oktobra održan radni sastanak predsednika Izvršnog odbora PAO „Gasprom“ Alekseja Milera i generalnog direktora JP „Srbijagas“

Dušana Bajatovića. Na sastanku su razmotrena tekuća pitanja i buduća saradnja. Između ostalog, govorilo se o isporuci ruskog gasa i njegovom skladištenju na

teritoriji Srbije. Strane su istakle da je uoči jesenje-zimskog perioda završeno utiskivanje gasa u PSG „Banatski Dvor“, čiji aktivni kapacitet iznosi 450 miliona kubnih metara gasa. To je dodatna garancija za uspešnu predstojeću grejnu sezonu u regionu Balkana.

PROŠIRENJE SKLADIŠTA BANATSKI DVOR

Početkom novembra u ruskom gradu Suzdalju održan je sastanak Međuvladinog srpsko-ruskog komiteta za trgovinu, ekonomsku i naučno-tehničku saradnju. U delegaciji Republike Srbije je, pored ministra Ivica Dačića, kao i ministara Antića i Zorana Đorđevića, bio i generalni direktor JP „Srbijagas“ Dušan Bajatović. Ministar Dačić izjavio je tom prilikom da Srbija nastoji da u ekonomskoj sferi što bolje saraduje sa Ruskom Federacijom, posebno u oblastima energetike i poljoprivrede, koje su za nas veoma važne.

- Srbija se suočava sa problemom gasa, odnosno otkazivanjem projekta „Južni tok“, jer će posle prekida prolaza gasa preko Ukrajine, koji se planira za koju godinu, Srbija ostati bez dovoda ovog energenta. Takođe, moramo da regulišemo i pitanje snabdevanja gasom industrijskih potrošača, a koje bi trebalo da bude povoljnije da bi ta preduzeća mogla da funkcionišu, upozorio je Dačić.

Ministar rudarstva i energetike Aleksandar Antić izjavio je da je u saradnji Rusije i Srbije ključna sfera energetika.

- Isporuke energenata doveli smo na nivo koji je za nas neophodan, a poseban akcenat smo stavili na proširenje podzemnog skladišta Banatski Dvor, na kome Srbija insistira da bude pitanje od najvišeg prioriteta, rekao je Antić. Ministar je kazao i da ne želi da spekulise da li će Srbija biti deo projekta „Turski tok“, koji je ranije najavio ministar spoljnih poslova Rusije Sergej Lavrov.

CENA GASA OSTAJE STABILNA

Tokom oktobra meseca u Beogradu je održana konferencija pod nazivom „Kako ćemo se grejati tokom predstojeće zime“, koju su, pod pokroviteljstvom Ministarstva i energetike RS organizovali JP Elektroprivreda Srbije i Balkanmagazin. Tom prilikom pomoćnik generalnog direktora za ekonomiku Srbijagasa, Milan Zdravković, govorio je, između ostalog i o ceni prirodnog gasa.

-Cena gasa zavisi od kretanja dva bitna elementa. To su cena nafte i kurs dolara. S obzirom na to da su procene Svetske banke, kao i naših stručnjaka, da nema najave značajnije promene cene nafte u narednom periodu, onda, oslonjeni na tu prognozu, možemo očekivati da će cena prirodnog gasa ostati stabilna i narednih meseci, istakao je Zdravković.

SRBIJAGASU DOBRA CENA TRANSPORTA GASA KROZ MAĐARSKU

Srbija može da očekuje punu podršku Mađarske u gasnom snabdevanju ako bi došlo do bilo kakve gasne krize, izjavio je nedavno u Nišu ministar rudarstva i energetike u Vladi Republike Srbije Aleksandar Antić. On je nakon bilateralnog sastanka sa mađarskim kolegom Miklošem Šestakom, rekao da su razgovarali o energetske bezbednosti dve zemlje.

- Mi smo neposredno pre sastanka u Nišu potpisali Aneks našeg ugovora o transportu gasa kroz Mađarsku, koji je daleko povoljniji od prethodnog i koji Srbijagasu omogućava dobru cenu transporta gasa kroz Mađarsku, istakao je Antić.

- Mađarska ima i velike kapacitete kada je skladištenje gasa u pitanju, oni imaju između četiri i pet milijardi

metara kubnih gasa svojih rezervi, tako da nam je to na raspolaganju, naglasio je Antić.

GAS ONIMA KOJI PLAĆAJU

U javnosti su se proteklih meseci mogli čuti samo upozoravajući tonovi upućeni onima koji ne plaćaju redovno gas i sve druge energente. Naime, Srbijagas i EPS će od Nove godine morati da prekinu staru praksu, jer će gas i struju morati da isporučuju samo onima koji te energente budu plaćali.

- To je jedan od dogovora MMF-a i Vlade kako bi ta javna preduzeća završila započetu reorganizaciju i poslovala po tržišnim uslovima. Srbijagas će držati otvorene gasne ventile samo za redovne platiše. Polovinu ukupnog duga, koji iznosi oko 116 milijardi dinara, čini dug petrohemijskog kompleksa, objavili su mediji. I dalje ostaje otvoreno pitanje „Azotare“ Pančevo, i MSK iz Kikinde, koje, prema rečima direktora Srbijagasa mora da se reši kroz strateško partnerstvo.

Prema rečima premijera Aleksandra Vučića, država bi morala da preuzme dugove ove fabrike od oko 100 miliona evra, budući da jedino tako postoji šansa da Petrohemija pronade strateškog partnera. Rešavanje problema u poslovanju pomenutih fabrika, imaće sigurno snažan uticaj na finansijsko stanje Srbijagasa.

POZITIVAN FINANSIJSKI REZULTAT I NA DEVETOMESEČNOM NIVOU

Nadzorni odbor Javnog preduzeća „Srbijagas“, je krajem oktobra razmatrao i usvojio niz izveštaja i odluka od značaja za poslovanje kompanije na kvartalnom, šestomesečnom i devetomesečnom nivou. U prvih devet meseci 2016. godine Javno preduzeće Srbijagas ostvarilo je poslovni dobitak u iznosu od 9,9 milijardi dinara i pozitivan finansijski rezultat u vidu neto dobiti u iznosu od 359,7 miliona dinara. Pozitivna kretanja u realizaciji kako finansijskih prihoda tako i rashoda u navedenom periodu rezultirali su ostvarenjem dobiti iz finansiranja u iznosu od 1,7 milijardi dinara.

Međutim, i dalje je prisutan problem otežane naplate potraživanja od kupaca prirodnog gasa, što je rezultiralo značajnim rashodima po osnovu obezvređenja potraživanja u iznosu od 11 milijardi dinara sa opredeljujućim uticajem na iskazan iznos neto dobiti. Takođe, konstatovano je da je nacionalna gasna kompanija, tokom posmatranog perioda, nastavila politiku sigurnosti i kontinuiteta u snabdevanju potrošača prirodnim gasom, obezbeđujući delatnost od opšteg interesa.

UČEŠĆE JP „SRBIJAGAS“ NA XII MEĐUNARODNOM SAJMU ENERGETIKE

Pod sloganom „Nova energija“, na Beogradskom sajmu su od 12-14. oktobra održane dve sajamske manifestacije: 12. Međunarodni sajam energetike „ENERGETIKA 2016“ i 13. Međunarodni sajam zaštite životne sredine i prirodnih resursa „ECOFAIR“.

Kompanija „Srbijagas“ svoje učešće na ovom sajmu otpočelo je promocijom prirodnog gasa kao ekološki najprihvatljivijeg energenta. Ako se tome doda činjenica da je i cena našeg energenta veoma povoljna i značajno niža u odnosu na ranije godine, onda su prednosti prirodnog gasa zaista velike. Sajam energetike zvanično je proglasio otvorenim republički ministar za rudarstvo i energetiku Aleksandar Antić, koji je, nakon otvaranja sajma, u sklopu obilaska izlagača, posetio štand JP „Srbijagas“. Tom prilikom još jednom je istaknuto da Srbijagas spremno dočekuje predstojeću zimu, budući da je zajedno sa svojim ruskim partnerom obezbedio da

Podzemno skladište gasa u Banatskom Dvoru bude napunjeno.

NASTAVLJENE PRIPREME ZA ZIMSKU SEZONU 2016/17

U cilju sigurnog i bezbednog snabdevanja prirodnim gasom izvršene su pripreme za zimsku sezonu 2016/2017, što je podrazumevalo da se izvrše rekonstrukcije na pojedinim Glavnim merno regulacionim stanicama. I ove jeseni, ekipe Srbijagasa stigle su na sva planirana mesta, od Sente i Pančeva do Velike Plane. Tako su do sada urađene rekonstrukcije na nekoliko objekata u Jagodini, Kruševcu, Šapcu, Zemunu, a preostaje da se uradi još nekoliko planiranih rekonstrukcija, među kojima GMRS „Miloševac“ i GMRS „Lučani“, gde su pripremni radovi u toku.

Sredinom oktobra zbog radova na distributivnom gasovodu kratkotrajni poremećaj u isporuci prirodnog gasa imali su kupci na području dva naseljena mesta alibunarske opštine, Ilandža i Lokve. Krajem meseca radilo se, takođe, u Banatu, gde je urađena sanacija magistralnog gasovoda MG 01, a zbog toga su minimalne probleme u isporuci imali kupci u naseljenim mestima Banatsko Novo Selo, na području Grada Pančeva, i Vladimirovac, u opštini Alibunar. Zahvaljujući znanju i umeću naših zaposlenih, savladane su sve prepreke i poslovi su završeni uspešno i na vreme.

ПОСВЕЋЕНИ ЧИСТОЈ ЕНЕРГИЈИ

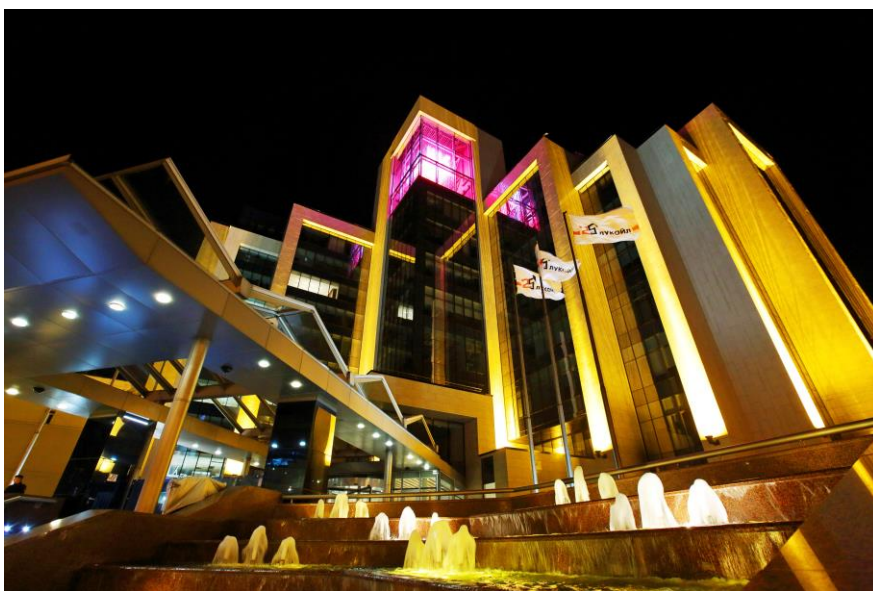
„LUKOIL SRBIJA“ AD

25 GODINA POSLOVANJA PAO LUKOIL

Javno akcionarsko društvo „LUKOIL“ navršava u 2016. godini četvrt veka rada. Kao jedna od najvećih naftnih i gasnih kompanija na svetu, čiji udeo u svetskoj proizvodnji nafte iznosi preko dva odsto i oko jedan odsto dokazanih zaliha nafte i gasa, LUKOIL poseduje puni proizvodni ciklus te u potpunosti kontroliše celokupan proizvodni lanac – od vađenja nafte i gasa, do prometa naftnih derivata.

velike transportne aktive, ima razgranatu maloprodajnu mrežu.

PAO „LUKOIL“ aktivno investira u razvoj nauke u ovoj privrednoj grani i priznati je lider u obezbeđivanju i razvoju ekološke bezbednosti. Efikasno radi na pripremi visoko kvalifikovanog personala, a, rukovodeći se principima društveno odgovornog

U sastav prve u Rusiji vertikalno integrisane naftne kompanije ušla su tri preduzeća iz Zapadnog Sibira koja se bave vađenjem nafte i dve rafinerije nafte iz Perma i Volgograda, a tu su i rafinerije u Uhti i Nižnjem Novgorodu.

Ova organizacija je otvorila nove mogućnosti za razvoj naftne grane Rusije, obezbedivši stabilan rast nivoa proizvodnje nafte i stvorivši preduslove za rast ruske naftne kompanije u jedan od vodećih energetskih holdinga sveta.

Danas LUKOIL sprovodi radove na istraživanju i vađenju nafte i gasa, proizvodi i plasira naftne derivate i proizvode petrohemijske, kao i električnu energiju u 35 zemalja sveta i 63 regiona Ruske Federacije. Poseduje

poslovanja, u oblasti socijalnog razvoja pruža podršku regionima u kojima posluje.

LUKOIL je jedan od najvećih poreskih obveznika u Ruskoj Federaciji.

Kroz realizaciju programa strateškog razvoja Kompanija je 2015. godine obezbedila rast efikasnosti u svim važnim pravcima razvoja.

Glavna dostignuća Kompanije su: stabilan rast zaliha i obima proizvodnje nafte i gasa, razvoj velikih infrastrukturnih projekata, uspešan završetak programa modernizacije rafinerija nafte. Danas se s punim pravom može reći da je u proteklom periodu stvorena čvrsta osnova za dalji kvalitetan rast biznisa LUKOILa.

U MOSKVI URUČENE NAGRADE I ČESTITKE POVODOM JUBILEJA

U čast 25-godišnjice kompanije „LUKOIL“ krajem novembra u Moskvi su održane proslave i svečane ceremonije uručenja državnih, granskih i korporativnih nagrada radnicima organizacija Grupe „LUKOIL“.

U Kremlju je rukovodilac Administracije Predsednika RF Anton Vajno preneo predsedniku PAO „LUKOIL“ Vagitu Alekperovu zahvalnost Vladimira Putina kolektivu Kompanije. Nizu zaposlenih LUKOILa uručeni su Orden Aleksandra Nevskog, Orden za zasluge i Orden prijateljstva naroda, medalje „Za zasluge pred Otadžbinom“ i dodeljena su počasna zvanja „Zaslužni radnik naftne i gasne privrede RF“ i „Zaslužni hemičar RF“.

kolektivu PAO „LUKOIL“ i nagradio preko 20 radnika Kompanije državnim i nagradama ministarstva energetike, a predsednik Vagit Alekperov je uručio zaposlenima korporativne nagrade, počasne diplome i počasna zvanja. „Kompanija osvaja i primenjuje savremene metode proizvodnje. Ove godine u eksploataciju su puštena dva jedinstvena nalazišta Vladimir Filanovski na obali Kaspija i Pjakhjinskoje u Jamalu. LUKOIL radi ne samo u Rusiji, već i u mnogim zemljama sveta, gde se takođe dokazao kao visokokvalifikovana kompanija“, istakao je gospodin Novak.

Čestitke Kompaniji uputili su rukovodioci organa državnih i regionalnih vlasti, predstavnici ruske i međunarodne poslovne zajednice, diplomatskog kora i stranih država.

Коллективу
Публичного акционерного общества
"Нефтяная компания "ЛУКОЙЛ"

Уважаемые друзья!

Поздравляю вас с 25-летием со дня основания компании.

ЛУКОЙЛ – известный российский бренд, который хорошо знают не только в нашей стране, но и далеко за её пределами. Он является символом отличного качества, надёжности и стабильности.

Являясь одной из крупнейших мировых компаний, ЛУКОЙЛ прочно занимает лидирующие позиции на глобальном рынке. Вы не только совершенствуете производственные мощности и поддерживаете высокий уровень добычи, но и вкладываете значительные средства в инновационную деятельность. Особое внимание уделяете охране окружающей среды. Активно участвуете в благотворительных проектах. Всё это подтверждает вашу приверженность принципам социально ответственного ведения бизнеса.

К юбилею вы сделали себе прекрасный подарок – добыли двухмиллиардную тонну нефти. Такой значимый результат стал возможен благодаря грамотной инвестиционной политике, расширению географии, внедрению передовых технологий разведки и бурения. Уверен, что вы и впредь будете трудиться с полной самоотдачей. Направлять свои знания, опыт и профессионализм на развитие топливно-энергетического комплекса страны, укрепление её экономического потенциала.

Желаю работникам и ветеранам ЛУКОЙЛА здоровья, удачи и всего самого доброго.

Д. Медведев

Istog dana u centrali PAO „LUKOIL“ ministar energetike RF Aleksandar Novak lično je čestitao

ТЕЛЕГРАММА

МОСКВА 132/23111 100 18/11 1958-

ПРЕЗИДЕНТ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ УПОДОБИТЕЛЕ ТЕЛЕГРАФОМ МОСКВА БУЛЬВАР СРЕТЕНСКИЙ Д. 11 ТРИКОСМУ КОЛЛЕКТИВУ И ВЕТЕРАНАМ ПАО „НЕФТЯНАЯ КОМПАНИЯ „ЛУКОЙЛ“.

УВАЖАЕМЫЕ ДРУЗЬЯ ВСКИ
ПОЗДРАВЛЯЮ ВАС С 25-ЛЕТИЕМ СОЗДАНИЯ КОМПАНИИ „ЛУКОЙЛ“. ЗА ПРОШЛЫЕ ГОДЫ „ЛУКОЙЛ“ ВНЕС ВЕСОМЫЙ ВКЛАД В РАЗВИТИЕ ОТЧЕСТИВЕННОГО НЕФТЕГАЗОВОГО КОМПЛЕКСА, ЗАНИЛ СЕРЬЕЗНЫЕ КОНКУРЕНТНЫЕ ПОЗИЦИИ НА МИРОВОМ ЭНЕРГЕТИЧЕСКОМ РЫНКЕ. ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНО ВВЕДЕНИЕ НОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ, РАЦИОНАЛЬНОЕ И БЕРЛИКОНОЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПРИРОДНЫХ РЕСУРСОВ ПОЗВОЛЯЕТ КОМПАНИИ НЕВКЛОННО НАРАЩИВАТЬ ОБЪЕМЫ ДОБЫЧИ И ПЕРЕРАБОТКИ СЫРЬЯ, РЕАЛИЗОВЫВАТЬ КРУПНЫЕ ИНВЕСТИЦИОННЫЕ ПРОЕКТЫ. СТОЛЬ ЗНАЧИМЫЕ ДОСТИЖЕНИЯ СТАЛИ ВОЗМОЖНЫ БЛАГОДАРЯ УСИЛИЯМ И СЛАЖЕННОЙ РАБОТЕ ВАШЕЙ КОМАНДЫ. ЧЕЛ ПРОФЕССИОНАЛИЗМ И УМЕНИЕ РЕШАТЬ САМЫЕ СЛОЖНЫЕ ЗАДАЧИ ЯВЛЯЮТСЯ ПРЕДМЕТОМ ОСОБОЙ ГОРДОСТИ „ЛУКОЙЛА“. ВАЖНО, ЧТО КОМПАНИЯ ОТЛИЧАЕТСЯ БЕЗУКЛОННОЙ ДЕЛОВОЙ РЕПУТАЦИЕЙ, ГОТОВНОСТЬЮ К ПАРТНЕРСТВУ. ПОДАЕТ ПРИМЕР ВЫСОКОЙ СОЦИАЛЬНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ. ЭТО – НЕ ТОЛЬКО АКТИВНАЯ БЛАГОТВОРИТЕЛЬНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ, НО И ИМПЛЕМЕНТА ПРОГРАММЫ, НАПРАВЛЕННЫЕ НА ОХРАНУ И НАШЕГО ИСТОРИЧЕСКОГО, КУЛЬТУРНОГО НАСЛЕДИЯ, ПОДДЕРЖКУ ОБРАЗОВАНИЯ, ЗДРАВООХРАНЕНИЯ, СПОРТА, ИНКУЛЬТУРНОГО ДВИЖЕНИЯ. УВЕРЕН, ЧТО КОМПЕТЕНТНОСТЬ И СОПРЯЖЕННЫЙ ОПЫТ ПОЗВОЛЯТ ВАМ И ВПРЕДЬ ДОБИВАТЬСЯ ПОСТАВЛЕННЫХ ЦЕЛЕЙ, ЖЕЛАЮ УСПЕХОВ И ВСЕГО НАИЛУЧШЕГО. С ПРАЗДНИКОМ!
В. ПУТИН ПР-2236-

Врме:09:04 Дата:19.11.2016 Вх.номер:0001

Predsednik Ruske Federacije Vladimir Putin telegramom je čestitao na velikom doprinosu razvoju naftnog i gasnog sektora Rusije, doslednom uvođenju

novih tehnologija, racionalnom i pažljivom korišćenju prirodnih resursa, koji su omogućili Kompaniji da povećava obime proizvodnje i prerade sirovine i realizuje krupne investicione projekte. „Ovoliko značajna dostignuća omogućili su napori i harmoničan rad vašeg kolektiva, čiji me profesionalizam i umeće da reše najteže zadatke čine ponosnim. LUKOIL odlikuje besprekorna poslovna reputacija, partnerstvo, visoka socijalna odgovornost, ali i kompleksni programi koji su usmereni na očuvanje našeg istorijskog i kulturnog nasleđa, podršku obrazovanju, zdravstvu, sportu. Uveren sam da će kompetentnost i veliko iskustvo doprineti vašim budućim uspesima“, istakao je Vladimir Putin.

Predsednik vlade RF Dmitrij Medvedev je čestitao rečima: „LUKOIL je poznati ruski brend koji odlično poznaju ne samo u našoj zemlji već i daleko van njenih granica. On je simbol odličnog kvaliteta, pouzdanosti i stabilnosti. Kao jedna od najvećih svetskih kompanija LUKOIL čvrsto zauzima leaderske pozicije na globalnom tržištu. Za svoj jubilej poklonili ste sebi najlepši dar – proizveli ste dvomilijarditu tonu nafte. Ovakav kolosalni rezultat omogućile su inovacione tehnologije istraživanja i bušenja. Uveren sam da ćete i ubuduće sve svoje znanje, iskustvo i profesionalizam ulagati u razvoj energetskog kompleksa zemlje i jačanje njenog ekonomskog potencijala“, zaključio je ruski premijer.

DAN NAFTAŠA U ZNAKU JUBILEJA KOMPANIJE „LUKOIL“

Dan zaposlenih u naftnoj i gasnoj privredi RF „LUKOIL SRBIJA“ AD obeležila je 21. septembra u posebno svečanoj atmosferi. U prisustvu predstavnika diplomatske i poslovne zajednice, kao i predstavnika državnih i lokalnih vlasti i zaposlenih Društva, uručene su počasne diplome i zahvalnice te počasne plakete najznačajnijim poslovnim partnerima.

Po običaju, dobrodošlicu gostima je poželeo domaćin svečanosti generalni direktor Andrej Kuku, izrazivši veliku zahvalnost ambasadoru RF Aleksandru Čepurinu, ministru energetike RS Aleksandru Antiću, zameniku gradonačelnika Beograda Andriji Mladenoviću i gradskom menadžeru Goranu Vesiću, kao i svim ostalim predstavnicima Grada i poslovnim partnerima koji su svojim prisustvom uveličali proslavu. Istakavši dostignuća kompanije za četvrt veka rada, projekte koji su ostvareni na srpskom tržištu i velike planove koje je Kompanija zacrtala pred svim svojim organizacijama, svima je poželeo uspeha u radu, sreće i zdravlja.

Odajući počast jubileju i značaju kompanije „LUKOIL“, ruski ambasador je istakao da za četiri godine svog službovanja u Srbiji treći put proslavlja Lukoilov korporativni praznik i dodao: „Zato bih poželeo dragi Lukoilovci, da još dugo godina proslavljate svoj praznik, a nadam se, da ću opet biti u prilici da vam se pridružim“.

Gospodin Antić, je čestitao korporativni praznik i veliki jubilej. U osvrtu na jake privredne i kulturne veze Srbije i Rusije koje se najbolje ogledaju u sektoru energetike, podvukao je: „Srpska država i ministarstvo na čijem sam čelu, kroz trinaestogodišnju saradnju sa kompanijom „LUKOIL SRBIJA“ uverili su se u njenu pouzdanost kao partnera sa kojim aktivno rešavamo mnoga pitanja, uključujući i ona najkomplikovanija, otklanjajući tako sve prepreke za efikasno poslovanje na srpskom tržištu“.

Četvrt veka rada kompanije „LUKOIL“ kao i njeno dosadašnje i buduće poslovanje u Srbiji, te novine u ponudi „LUKOIL SRBIJA“ bile su teme konferencije za novinare, održane istog dana u hotelu Metropol. Pored generalnog direktora Andreja Kuku, prisutnim predstavnicima srpskih i ruskih medija obratili su se i ambasadori programa lojalnosti Društva, Sloboda i Vojin Četković. Nakon uvodnih izlaganja generalni direktor je odgovarao na novinarska pitanja, da bi i kasnije u neformalnoj atmosferi i razgovoru zaokružio ovaj susret.

NOVI GENERALNI DIREKTOR „LUKOIL SRBIJA“ AD

Od 1. decembra 2016. godine na mesto generalnog direktora „LUKOIL SRBIJA“ AD i rukovodioca Balkanske

regionalne organizacije koja se sastoji od kompanijinih organizacija u Srbiji, Makedoniji, Crnoj Gori i Hrvatskoj, imenovan je Igor Aleksandrovič Semeničev.

Na Volgogradskom državnom tehničkom univerzitetu diplomirao je na

Katedri za ekonomiju, a zatim i na Katedri za krizni menadžment. U kompaniji „LUKOIL“ se zaposlio 2006. godine u OOO „LUKOIL-Volgogradneftepererabotka“ na mestu ekonomiste u Sektoru plana i analize.

Igor Semeničev je počev od 2008. godine radio na različitim dužnostima u „LUKOIL SRBIJA“ AD. Prošao je put od rukovodioca Sektora maloprodajne i dilerske mreže „LUKOIL Beopetrol“ AD, Beograd, napravio jednogodišnju pauzu, otišavši u „Getty Petroleum Marketing Inc.“ na poziciju generalnog menadžera za marketing, da bi se vratio u Srbiju na mesto zamenika generalnog direktora Društva, a u 2013. godini bio imenovan za generalnog direktora Društva. Poslednje tri godine obavljao je dužnost izvršnog direktora „LUKOIL SRBIJA“ AD, zamenika rukovodioca BMRO „LUKOIL“.

Uvek pruža više od sebe.

Do 6 dinara popusta
na premium ECTO gorivo

Štedi·Nagrađuje·Iznenaduje

REDAKCIJA:

Glavni i odgovorni urednik: Prof. dr. Slobodan Sokolović

Izvršni urednik: Dušan Daković

Novinar, stručni saradnik: Vladimir Spasić

email: nnkspress@wpcserbia.rs

COBISS.SR-ID 215040012